

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

PRÁVNICKÁ FAKULTA

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Živnostenský úřad

Předkládá: Petra Pittrová

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Petra PITTROVÁ**
Osobní číslo: **R21B0129P**
Studijní program: **B0421A220009 Právní specializace**
Téma práce: **Živnostenský úřad**
Zadávající katedra: **Katedra veřejné správy**

Zásady pro vypracování

Vytvoření úvodu do problematiky živnostenského úřadu, mimo jiné definování jeho agendy.
Provedení deskripce právních předpisů a sestavení vhodné literární rešerše. Věnování se nejen živnostenskému úřadu, ale i samotnému živnostenskému podnikání a oprávnění.
Provedení syntézy poznatků a vypracování závěru.

Rozsah bakalářské práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

HORIZINKOVÁ, Eva; URBAN, Václav. Živnostenský zákon. Praktický komentář. Praha : Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80.7598-090-8
KAMENÍK, Petr; HRABÁNKOVÁ, Milada; ORLOVÁ, Marie. Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář. Praha : Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7552-658-8
ČERNÁ, Stanislava; ŠTENGLOVÁ, Ivana; PELIKÁNOVÁ, Irena; DĚDIČ, Jan. Obchodní právo – podnikatel, podnikání, závazky s účastí podnikatele. Praha : Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-333-4
Zákon č. 455/1991 Sb., Zákon o živnostenském podnikání
Zákon č. 570/1991 Sb., Zákon České národní rady o živnostenských úřadech

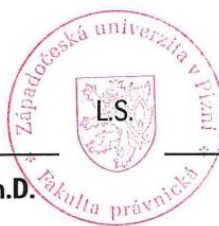
Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Tomáš Louda, CSc.**
Katedra veřejné správy

Datum zadání bakalářské práce: **31. března 2023**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2024**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 7. února 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Živnostenský úřad“ zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Plzni dne 20. 03. 2024

.....

Petra Pittrová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za všestrannou pomoc, množství cenných a inspirativních rad, podnětů, doporučení, připomínek a zároveň za velkou trpělivost s obdivuhodnou ochotou při konzultacích poskytnutých ke zpracování této práce.

OBSAH

Úvod.....	7
1. Živnostenské právo v právních předpisech.....	8
1.1. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky	9
1.2. Listina základních práv a svobod	10
1.3. Zákon č. 570/1991 Sb. o zákon o živnostenských úřadech.....	11
1.3.1. Důvodová zpráva k zákonu č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech..	11
1.3.2. Novelý zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech	14
1.3.2.1. Novela zákona č. 570/1991 Sb. z roku 1995	15
1.3.2.2. Novela zákona č. 570/1991 Sb. z roku 2000	17
1.3.2.3. Novela zákona č. 570/1991 Sb. z roku 2002	18
1.3.2.4. Novela zákona č. 570/1991 Sb. z roku 2004	19
1.3.2.5. Novelý zákona č. 570/1991 Sb. z roku 2006.....	20
1.3.2.6. Novela zákona č. 570/1991 Sb. z roku 2009	21
1.3.2.7. Novela zákona č. 570/1991 Sb. z roku 2011	21
1.4. Zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon.....	21
2. Soustava živnostenských úřadů České republiky.....	22
2.1. Obecní živnostenské úřady.....	23
2.1.1. Obecní živnostenský úřad jako centrální registrační místo	23
2.1.1.1. Jednotný registrační formulář	25
2.1.1.2. Přijímá přihlášky k daňové registraci a k silniční dani	28
2.1.1.3. Přijímá oznámení a hlášení v oblasti sociálního zabezpečení..	28
2.1.1.4. Přijímání oznámení o vzniku volných pracovních míst.....	29
2.1.1.5. Přijímání oznámení vůči zdravotním pojišťovnám	30
2.1.2. Obecní živnostenský úřad je provozovatel živnostenského rejstříku	31
2.1.3. Obecní živnostenský úřad plní funkci jednotného kontaktního místa	32
2.2. Krajské živnostenské úřady.....	35
2.2.1. Činnosti na základě zákona o živnostenských úřadech	36
2.2.2. Činnosti na základě zvláštních právních předpisů	38
2.3. Živnostenský úřad České republiky.....	41
Závěr	47
Resumé	48
Summary.....	48
Seznam použité literatury.....	49

Úvod

Jak živnostenské právo, tak živnostenské úřady tvoří základní kámen živnostenského prostředí v České republice. Tato bakalářská práce na téma „Živnostenský úřad“ spojuje dva aspekty podstatné pro pochopení fungování živnostenských úřadů, kdy se jedná o nahlédnutí na problematiku z pohledu obecného, a to z širší právní úpravy, ale také o konkrétní zaměření se na aktuální soustavu živnostenských úřadů s velkým důrazem na zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech.

Práce začíná uceleným přehledem právních předpisů, které formují živnostenské právo. Pro pochopení celé problematiky živnostenských úřadů je nejen potřeba seznámení se s předpisy ústavního pořádku České republiky, ale převážně se zákony specificky týkajícími se živnostenských úřadů, kdy, jak je výše uváděno, se jedná o zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ale pozornost bude věnována i živnostenskému zákonu č. 455/1991 Sb. Práce si klade za cíl nejen analyzovat současnou právní úpravu týkající se živnostenských úřadů, ale také zdůraznit důležitost studia všech novelizací, které ucelují kontext pro pochopení nejen činností živnostenských úřadů.

Cílem práce je představit strukturu těchto úřadů na úrovni obecní, krajské a centrální, a analyzovat jejich pravomoci na základě platné právní úpravy. Důležitým krokem k dosažení tohoto cíle je analýza jednotlivých úrovní živnostenských úřadů, a to v začátku obecními živnostenskými úřady, které jsou v mnoha ohledech prvním kontaktem podnikatelů s úředními postupy. Práce také zdůrazní, že krajské živnostenské úřady mají širší pravomoci a zodpovědnosti ve svých regionech. A nakonec, práce bude zkoumat roli a pravomoci Živnostenského úřadu České republiky, který představuje centrální orgán odpovědný za koordinaci a dohled nad celým systémem živnostenských úřadů.

1. Živnostenské právo v právních předpisech

Podnikání je jednou z cest, kterou se může vydat téměř každý z nás, ale aby na této cestě člověk uspěl je podstatné si uvědomovat své povinnosti spojené právě s podnikáním, dále je podstatné mít pevný základ znalostí a dovedností co se týká úpravy celého odvětví živnostenského práva. Celkově ale založení si podnikání přináší velkou řadu zodpovědnosti jedince a povinností, které není možno podcenit. V dnešní době je v České republice dle Krejčího a Knoblochové vydána komplexní regulace, která je tvořena více než 200 zákony a dalšími více než 300 podzákonnými právními předpisy.¹ Právní předpisy pokrývají nejen celou problematiku živnostenských úřadů, ale i širokou škálu oblastí od daňových a účetních povinností po práva zaměstnanců, ochranu spotřebitelů, životního prostředí a mnoha dalšího.

Pro podnikatele je tedy velmi klíčové nerozumět pouze svému oboru či trhu, ve kterém se rozhodnou podnikat, ale také mít pevný základ v právních předpisech a postupech týkajících se jejich podnikání. Tyto klíčové prvky jsou například jejich povinnosti vůči státu, daňové a účetní povinnosti, ale také povinnosti vůči svým zaměstnancům, dodavatelům a zákazníkům. Podstatným prvek pro dobrého podnikatele je uvědomění si, že dodržování právních předpisů není pouze nutností, která je podstatná pro vymezení se sankcím a případným pokutám, ale že se jedná o prvek v jejich cestě v budování důvěryhodného, a hlavně udržitelného podnikání. Znalost právních předpisů může umožňovat efektivnější řízení samotného podnikání a minimalizování rizik.

Kromě níže vypsanych nejpodstatnějších právních předpisů, které souvisejí se živnostenským podnikáním a živnostenskými úřady je potřeba zmínit i několik dalších jako je zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, který stanovuje pravidla pro státní dohled nad dodržováním právních předpisů včetně živnostenských zákonů. Důležitým aspektem živnostenského podnikání je také evidence živnostenských subjektů, tato problematika je upravována zákonem č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, který stanoví povinnost vést a udržovat veřejné rejstříky obsahující informace o živnostenských subjektech.

¹ KREJČÍ, Pavla a Vladimíra KNOBLOCHOVÁ. Základní právní předpisy v podnikání a pro chod firmy. Medi profi [online]. 2022 [cit. 2024-01-20]. Dostupné z: <https://www.mediprofi.cz/33/zakladni-pravni-predpisy-v-podnikani-a-pro-chod-firmy-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EhHvNoPnRMjl7b15vUu-hAptMR5Z7Ns1nw/>

1.1. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Hlava sedmá ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky,² stanovuje základní principy územní samosprávy v České republice, což má vliv i na fungování a strukturu živnostenských úřadů. Podle zmiňované sedmé hlavy Ústavy se Česká republika člení na obce a kraje, které jsou územně samosprávnými celky. Kdy obce jsou základními územními samosprávnými celky a jejich fungování a správu upravuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.³ Obec tvoří územní celek, který je vymezen hranicemi svého území. Zákon stanovuje pravomoci a odpovědnosti obecních orgánů a způsoby jejich volby. Kraje jsou vyššími územními samosprávnými celky a jejich práva a povinnosti jsou upraveny zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích.⁴ Kraj je veřejnoprávní korporací s vlastním majetkem a příjmy, které jsou stanoveny zákonem. Hospodaří za podmínek určených zákonem podle svého vlastního rozpočtu. Kraj má za úkol pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, tímto způsobem zajišťuje územní samospráva rovnováhu mezi centrální a lokální správou a umožňuje občanům aktivní účast na řízení věcí na stanoveném území.

Obecní živnostenské úřady fungují v podobě odborů obecních úřadů obcí s rozšířenou působností. „Obecní živnostenské úřady, kterých je celkem 227, jsou zákonem zřízeny na obcích s rozšířenou působností.“⁵ Obecní živnostenské úřady jsou tedy součástí územní samosprávy obcí, do těch nejsou započítávány pouze obecní živnostenské úřady zřízené jako odbory obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, ale také obecní živnostenské úřady na území hlavního města Prahy zřízené jako živnostenské odbory úřadů městských částí určených přímo Statutem hlavního města Prahy, který je vydán na základě zmocnění v § 17 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

Mimo obecní živnostenské úřady máme v České republice krajské živnostenské úřady, kterých je celkem 14 a existují v podobě odborů třinácti krajských úřadů a poté čtrnáctý krajský živnostenský úřad je živnostenský odbor Magistrátu hlavního města Prahy.

² Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

⁴ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

⁵ KAMENÍK, Petr, HRABÁNKOVÁ, Milada a ORLOVÁ, Marie. Zákon o živnostenských úřadech. In: Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář. 2018. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 407-415. ISBN 978-80-7552-658-8.

1.2. Listina základních práv a svobod

Základní právo na podnikání je zaručeno Listinou základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky. Konkrétně usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky, ve své hlavě čtvrté stanovuje, že "Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost."⁶

Toto právo zahrnuje několik klíčových aspektů, kde první z nich je svobodná volba povolání, protože každý jedinec má právo svobodně si vybrat své povolání. Tento princip zajišťuje, že občané mají autonomii při rozhodování o své profesní dráze a kariéře. Nesmíme opomenout přípravu k povolání, kde Listina základních práv a svobod také zaručuje právo jednotlivců na přípravu k vykonávání vybraného povolání, a to zahrnuje vzdělávání, odbornou přípravu, kurzy a další formy vzdělávání nezbytné k získání potřebných znalostí a dovedností. Právo podnikat umožňuje fyzickým osobám založit si a provozovat vlastní živnostenské činnosti, jedná se o právo, které umožňuje jednotlivcům budovat své vlastní podniky, společnosti a podílet se na ekonomickém rozvoji společnosti. Provozování jiné hospodářské činnosti, kromě podnikání obecně má každý jedinec právo provozovat i jiné formy hospodářské činnosti, které mohou být v souladu s platnými právními předpisy.

Právo na podnikání zaručené Listinou základních práv a svobod poskytuje rámec pro fungování živnostenských úřadů a jejich činnosti. Princip svobody podnikání znamená, že každý jedinec má právo založit si a provozovat vlastní podnikatelskou činnost. Souvislost s živnostenskými úřady spočívá v tom, že tyto úřady jsou odpovědné za výkon státní správy v oblasti živnostenského podnikání. Jedním z klíčových úkolů živnostenských úřadů je registrace a dohled nad živnostenskými podnikateli a jejich činností. To zahrnuje udělování živnostenských oprávnění, kontrolu dodržování právních předpisů a podmínek pro výkon podnikatelské činnosti, a řešení přestupků a porušení živnostenských předpisů.

⁶ Usnesení č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky

1.3. Zákon č. 570/1991 Sb. o zákon o živnostenských úřadech

Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, má zásadní význam pro fungování celého systému živnostenského podnikání v České republice. Tímto právním předpisem jsou definovány role, pravomoci a povinnosti živnostenských úřadů na úrovni obcí, krajů a státu. Právní rámec vytvářený tímto zákonem, slouží k regulaci činnosti živnostenských úřadů v České republice, stanovuje postavení, pravomoci a kompetence obecních živnostenských úřadů, krajských živnostenských úřadů a Živnostenského úřadu České republiky. Zákon mimo jiné stanovuje procesy registrace živnostenských podnikatelů, udělování živnostenských oprávnění a dohled nad dodržováním právních předpisů v oblasti živnostenské činnosti.⁷

Zákon o živnostenských úřadech je vcelku krátký, obsahuje pouze 9 paragrafů. Z důvodové zprávy k zákonu o živnostenských úřadech z roku 1991 je zřejmé, že reaguje na zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání,⁸ který poskytuje ke vztahu k podnikání klíčový právní rámec pro regulaci živnostenské činnosti jak fyzických, tak i právnických osob v České republice. Důvodová zpráva upřesňuje, že vytvoření zákona reaguje na potřebu vytvoření právních podmínek pro rozvoj podnikání v nově vznikající tržní ekonomice po pádu komunistického režimu. Rozšiřuje působnost živnostenských úřadů na právnické osoby a stanovuje jejich pravomoci v oblasti registrace, dohledu a poskytování poradenské činnosti. Zároveň navazuje na předchozí zákon o soukromém podnikání občanů a vytváří komplexní právní rámec pro správu živnostenského podnikání. Implementace tohoto zákona vyžadovalo zvýšení finančních prostředků i personálního obsazení živnostenských úřadů, ale pravdivě se předpokládalo, že takový krok přispěje k efektivnímu a profesionálnímu fungování státní správy v oblasti živnostenského podnikání.⁹

1.3.1. Důvodová zpráva k zákonu č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

⁷ Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

⁸ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

Z důvodové zprávy k zákonu č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech ze dne 13. listopadu 1991 je zřejmé, že z důvodu přechodu k tržní ekonomice se nedalo déle čekat a byla potřeba k zákonu č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání vydat i další zákon, který upraví pravomoci úřadů. Na rozdíl od předchozího zákona č. 105/1990 Sb., který se zaměřoval především na živnostenské podnikání fyzických osob, zákon č. 455/1991 Sb.¹⁰ rozšiřuje působnost živnostenských úřadů i na právnické osoby.

Posláním zákona o živnostenských úřadech bylo vytvoření právního rámce pro řádný výkon státní správy v oblasti živnostenského podnikání jak fyzických, tak i právnických osob. Podle návrhu zákona byly živnostenské úřady pověřeny správou živnostenského rejstříku a prováděním kontrol nad dodržováním příslušných právních předpisů v oblasti živnostenského podnikání. Navrhovaný zákon se zakládal na úpravě kompetencí ústředních orgánů státní správy, jak je stanoveno v zákoně č. 575/1990 Sb.,¹¹ kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 1/1990 Sb., o opatřeních v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky. Zákon č. 455/1991 Sb. byl důležitým legislativním krokem.¹²

Návrh celého zákona vycházel z úpravy kompetencí ústředních orgánů, jak bylo zakotveno v zákoně České národní rady č. 575/1990 Sb. z 18. prosince 1990, o opatřeních v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky.

Problematika součinnosti orgánů státní správy v kontrole subjektů živnostenského podnikání je úzce spjata se strukturou a fungováním zákona o živnostenském podnikání, které se dotýká dalších oblastí právního řádu. S ohledem na tuto skutečnost byl navržen zákon, který upravuje spolupráci mezi různými úrovněmi státní správy v této oblasti. Podstatné v návrhu bylo vytvoření legislativního prostoru pro pověření obecních úřadů výkonem státní správy v oblasti ohlašování volných živností, kdy se tímto reagovalo na všeobecnou kompetenci v oblasti státní správy, kde druhým stupněm byly okresní úřady. Zároveň došlo k využití možnosti územní decentralizace státní správy s cílem vytvořit předpoklady pro efektivní regionální činnost orgánů státní správy v oblasti živnostenského podnikání.¹³

¹⁰ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

¹¹ Zákon č. 575/1990 Sb. Zákon České národní rady o opatřeních v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky

¹² Důvodová zpráva k zákonu č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

¹³ Důvodová zpráva k zákonu č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

V důvodové zprávě k zákonu č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání je zmiňováno vymezení územních struktur živnostenských úřadů, které zahrnují okresní živnostenské úřady a obecní živnostenské úřady. Okresní živnostenské úřady byly vedeny jako samostatné referáty okresních úřadů a měly pravomoci vyplývající ze zákona o živnostenském podnikání pro oblast koncesovaných živností, živností ohlašovacích vázaných a živností ohlašovacích řemeslných. V případě hlavního města Prahy byla působnost okresního živnostenského úřadu vykonávána samostatným odborem magistrátního úřadu. Zmiňovány jsou i obecní živnostenské úřady, které byly spravovány samostatnými odbory pověřených obecních úřadů, tyto úřady měly pravomoci v oblasti skupin živností ohlašovacích volných. Na území hlavního města Prahy byla působnost obecního živnostenského úřadu vykonávána samostatnými odbory obvodních úřadů.¹⁴

Legislativní rámec využívá možnosti přenesení výkonu státní správy na pověřené obecní úřady, což přispívá k posílení samosprávy měst a obcí. S ohledem na postavení hlavního města Prahy byly do soustavy živnostenských úřadů začleněny i orgány hlavního města Prahy a městských částí, aby byla zajištěna adekvátní správa a regulace v této oblasti.¹⁵ Termín "okresní a obecní živnostenský úřad" byl legislativním vyjádřením ve smyslu zákona o živnostenském podnikání a tyto úřady byly nedílnou součástí dosavadních územních orgánů státní správy.

V důvodové zprávě k zákonu č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech je uváděno, že funkci okresního živnostenského úřadu plní okresní úřad ve všech oblastech živnostenského podnikání, pokud jde o činnosti, pro které je stanoveno oprávnění, to zahrnuje vydávání, změnu a zrušení živnostenského oprávnění u živností koncesovaných, živností ohlašovacích vázaných a živností ohlašovacích řemeslných, jakož i pozastavení výkonu těchto živností. K tomu patří také provádění prohlídek provozoven, ve kterých má být živnost provozována. Součástí funkce okresního živnostenského úřadu bylo také vedení živnostenského rejstříku pro podnikatele, jimž byla vydána koncesní listina nebo živnostenský list v jeho územním obvodu. Okresní živnostenský úřad byl mimo jiné oprávněn ukládat pokuty podle zákona o živnostenském podnikání těmto podnikatelům. Přenesení pravomocí okresních živnostenských úřadů pro oblast koncesovaných živností bylo založeno na skutečnosti, že před vydáním koncesní listiny je živnostenský úřad

¹⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

¹⁵ Zákon č. 418/1990 Sb., Zákon České národní rady o hlavním městě Praze ve znění z. č. 439/1991 Sb.

povinen zkoumat specifické podmínky provozování koncesované živnosti a může ukládat další podmínky pro její provozování. Okresní živnostenský úřad rovněž přezkoumával prvoinstanční rozhodnutí obecních živnostenských úřadů a měl povinnost zasílat Ministerstvu obchodu a cestovního ruchu ČR opisy všech vydaných živnostenských oprávnění, jejich změn, pozastavení či zrušení.

V části důvodové zprávy k § 3 je rozebírán obecní živnostenský úřad, který právě dle důvodové zprávy v rámci působnosti obecního živnostenského úřadu se zaměřoval na živnosti ohlašovací volné. Před udělením živnostenského listu prováděl živnostenský úřad pouze kontrolu splnění podmínek stanovených zákonem o živnostenském podnikání pro tyto konkrétní živnosti. Paralelně s vydáním živnostenského listu, jeho změnou, pozastavením provozování živnosti nebo zrušením živnostenského oprávnění, byl opět obecní živnostenský úřad povinen zaslat kopie těchto rozhodnutí okresnímu živnostenskému úřadu a Ministerstvu obchodu a cestovního ruchu ČR. V případě porušení předpisů mohl obecní živnostenský úřad uložit podnikatelům i pokuty, jak stanovoval platný zákon o živnostenském podnikání.

Ministerstvu obchodu a cestovního ruchu ČR náležela od roku 1991 pravomoc řízení výkonu státní správy v oblasti živnostenského podnikání. Úkolem bylo zabezpečit koordinaci a jednotný postup okresních a obecních živnostenských úřadů, a to prostřednictvím poskytování odborných stanovisek a konzultací v této oblasti. Ministerstvo také přezkoumávalo prvoinstanční rozhodnutí okresních živnostenských úřadů v rámci správního řízení, a to s cílem zajištění jednotného výkonu státní správy v oblasti živnostenského podnikání spolupracovalo ministerstvo s profesními sdruženími podnikatelů. Ostatní ústřední orgány státní správy měly povinnost poskytnout ministerstvu veškerou potřebnou součinnost. Ministerstvo dále vedlo ústřední evidenci všech podnikatelů, kterým byla vydána koncesní listina nebo živnostenský list.

1.3.2. Novely zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

Živnostenské úřady, jakožto klíčové orgány odpovědné za dohled a regulaci živnostenských činností, prošly od svého vzniku až po současnost řadou změn a novelizačních úprav. Změny převážně odrážejí dynamický vývoj legislativního a organizačního rámce, ale také změny v potřebách a požadavcích podnikatelů a veřejnosti. Pro pochopení aktuální právní úpravy živnostenských úřadů je zásadní

znát novely zákona č. 570/1991 Sb. o živnostenských úřadech a jejich vliv na organizační strukturu a pravomoci těchto úřadů.

První významnou novelou zákona o živnostenských úřadech byla novela z roku 1995, změna přinesla úpravu pravomocí okresních živnostenských úřadů a obecních živnostenských úřadů. Jedním z prvků této novely bylo odebrání některých pravomocí obecních živnostenským úřadům a posílení role okresních úřadů. Změnila se také organizační struktura těchto úřadů, změna proběhla také u zdůraznění jejich začlenění do státní správy a vymezení jejich pravomocí. Následující novela z roku 2000 se zaměřila na další úpravy organizační struktury okresních živnostenských úřadů a zdůraznění jejich začlenění do okresních úřadů, tím došlo k dalšímu posílení centralizace a koordinace živnostenské správy na úrovni okresů. Rok 2002 přinesl zásadní změny v organizační struktuře živnostenských úřadů. Okresní živnostenské úřady byly nahrazeny krajskými úřady, což vedlo k přerozdělení pravomocí a odpovědností. Tato změna byla adekvátní cestou směrem k centralizaci a sjednocení živnostenské správy na úrovni krajů. Další novela z roku 2004 provedla pouze malé doplnění, které se týkalo porušení povinnosti mlčenlivosti pracovníků živnostenských úřadů, a to s ohledem na specifické oblasti jako byl boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a terorismu. Rok 2006 přinesl dvě další novely, které se zaměřily na specifikaci pravomocí obecních živnostenských úřadů a úpravu v oblasti mlčenlivosti pracovníků těchto úřadů. Poslední jsou novely z let 2009 a 2011, které rozšířily pravomoci obecních živnostenských úřadů a upravily postupy v rámci registrace podnikatelů.

1.3.2.1. Novela zákona č. 570/1991 Sb. z roku 1995

V novele zákona č. 570/1991 Sb. ve znění zákona č. 286/1995 Sb. lze pozorovat malé rozdíly v každém z paragrafů. Okresní živnostenské úřady stále existují, ale odebraly se některé z jejich pravomocí. Zrušili se paragrafy týkající se pověření zasílat opisy rozhodnutí o koncesních živnostech, živnostech ohlašovacích řemeslných a živnostech ohlašovacích vázaných Živnostenskému úřadu České republiky, příslušnému finančnímu úřadu a dotčené obci. Dále byla z pravomocí okresních živnostenských úřadů odebrána povinnost oznamovat bez zbytečného odkladu zánik živnostenského oprávnění živnostenskému úřadu České republiky, příslušnému finančnímu úřadu a dotčené obci. Kdy oproti tomu, s novelou zákona

ve znění zákona č. 286/1995 Sb. byly okresní živnostenské úřady pověřeny úlohou být dotčeným orgánem státní správy v územním a stavebním řízení, pokud se toto řízení týkalo koncesovaných živností, živností ohlašovacích řemeslných a živností ohlašovacích vázaných. Dále byly oprávněny ukládat pokuty za porušení povinností v oblasti těchto živností podle živnostenského zákona.

U obecních živnostenských úřadů byla vyňata vykonávaná činnost v rozsahu živností provozovaných průmyslovým způsobem. Obecní živnostenské úřady nadále vystupovali v roli dotčeného orgánu státní správy v územním a stavebním řízení, týká-li se toto řízení živností volných.¹⁶

Jak od roku 1992, tak i v roce 1996 po novelizaci zákona o živnostenských úřadech máme živnostenské úřady hlavního města Prahy, kdy ale novelizací zákona ve znění zákona č. 286/1995 Sb. odpadá povinnost okresních živnostenských úřadů zasílat opisy rozhodnutí týkajících se vydání živnostenského listu, jeho změn, pozastavení provozování živnosti nebo zrušení živnostenského oprávnění samostatnému živnostenskému odboru Magistrátního úřadu hlavního města Prahy. U Živnostenského úřadu České republiky vypadlo novelizací rozhodování o odvolání u právnických osob, které tak činí po vyjádření ústředních orgánů, v jejichž působnosti jsou odvětví, ve kterých se provozuje příslušné živnostenské podnikání.

Novelizací zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, která byla provedena zákonem č. 286/1995 Sb. se zásadně upravila práva a povinnosti pracovníků živnostenských úřadů v rámci jejich profesní činnosti. Jedním z klíčových bodů změn provedených touto novelou je omezení oprávnění pracovníků živnostenských úřadů vstupovat do cizích objektů, které slouží k provozování živnostenské činnosti. Dříve měli pracovníci živnostenských úřadů poměrně široké pravomoci v tomto ohledu, avšak novelizací z roku 1995 bylo jejich oprávnění vstupovat do cizích objektů v nezbytně nutném rozsahu značně omezeno. Dalším aspektem této novely je stanovení odpovědnosti státu za škodu způsobenou pracovníky živnostenských úřadů při výkonu jejich práce. Tato odpovědnost je zcela jasně vymezena a nelze se jí zprostit, kdy se zajišťuje, že občané mají náležitou ochranu proti případným nesprávným či nezákonným jednáním pracovníků veřejné správy. Nicméně, i přes tyto změny zůstává zachováno právo

¹⁶ § 126 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební řád)

pracovníků živnostenských úřadů požadovat potřebné doklady, údaje a písemná či ústní vysvětlení od osob, které se týkají předmětu jejich činnosti.

1.3.2.2. Novela zákona č. 570/1991 Sb. z roku 2000

S účinností od 1. ledna 2001 platil zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech ve znění zákonů č. 286/1995 Sb. a č. 132/2000 Sb., kde je podstatné podotknout, že došlo ke změně, která spočívá v úpravě formulace popisu okresních živnostenských úřadů. Před novelizací okresní živnostenské úřady byly tvořeny "samostatnými referáty okresních úřadů". Kdy po novelizaci z roku 2000 se změnilo slovní spojení na "referáty okresních úřadů". Tímto způsobem se zdůrazňuje, že okresní živnostenské úřady jsou součástí okresních úřadů, nikoli samostatnými institucemi. Zmiňovaná změna výrazněji zdůrazňuje organizační strukturu okresních živnostenských úřadů v rámci okresních úřadů.¹⁷ Stejně tak tomu bylo u obecních úřadů, kterými byly odbory pověřených obecních úřadů.¹⁸ A na základě Statutu hlavního města Prahy se změnily živnostenské úřady z pověřených úřadů městských částí živnostenské odbory úřadů městských částí určených právě Statutem hlavního města Prahy.¹⁹

V souvislosti s novelou zákona č. 570/1991 Sb. z roku 2000 je potřeba vnímat i Článek LVI zákona č. 132/2000 Sb., který představuje důležitou ustanovení v kontextu změn v administrativním a pracovněprávním systému České republiky, které souvisely se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze. První odstavce článku stanovuje, že správní řízení, která byla zahájena před účinností tohoto zákona, budou dokončena podle platných právních předpisů platných před jeho účinností. Tato ustanovení mají za cíl zajistit kontinuitu a stabilitu správního procesu, aby nedošlo k narušení již započatých administrativních postupů. Druhý odstavce článku LVI se zaměřuje na přechod práv a povinností z pracovněprávních vztahů. Tyto práva a povinnosti se přenášejí z ministerstev, jiných ústředních správních úřadů, okresních úřadů a školských úřadů na územní samosprávné celky, případně okresní úřady. Tento přenos nastává v případech, kdy činnosti určené tímto zákonem přecházejí do

¹⁷ § 9 zákona České národní rady č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících.

¹⁸ § 60 zákona České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení).

¹⁹ § 22 odst. 2 písm. a) zákona České národní rady č. 418/1990 Sb., o hlavním městě Praze.

působnosti územních samosprávných celků nebo okresních úřadů.²⁰ Uplatňuje princip decentralizace a posílení územní samosprávy, kdy se kompetence a pravomoci přesouvají z centrálních úrovní vládní správy na regionální a místní úrovně.

1.3.2.3. Novela zákona č. 570/1991 Sb. z roku 2002

Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech ve znění zákonů č. 286/1995 Sb., č. 132/2000 Sb. a č. 320/2002 Sb. s účinností od 1. ledna 2003 přinesl velký změny oproti předchozímu změně. Jedná se o nejrazantnější novelizaci v rámci celé soustavy živnostenských úřadů. Z okresních živnostenských úřadů se staly úřady krajské, kterými jsou odbory krajských úřadů,²¹ a na území hlavního města Prahy živnostenský odbor Magistrátu hlavního města Prahy.²² Obecními živnostenskými úřady byly odbory obecních úřadů obcí s rozšířenou působností,²³ a na území hlavního města Prahy živnostenské odbory úřadů městských částí určených Statutem hlavního města Prahy.²⁵

Na území hlavního města Prahy fungoval systém živnostenské správy, kde obecní živnostenské úřady vykonávaly své pravomoci, s výjimkou určitých oblastí, které spadaly pod samostatné živnostenské odbory městských částí. Tyto odbory měly své vlastní pravomoci vedení živnostenského rejstříku a rozhodování v živnostenských záležitostech na úrovni městských částí. Nad nimi měl koordinační roli samostatný živnostenský odbor Magistrátního úřadu, který rozhodoval o odvoláních a koordinoval jejich činnost.

Okresní živnostenské úřady, které byly touto novelou nahrazené, představovaly instituce zodpovědné za dohled, správu a kontrolu živnostenských činností na úrovni okresů. Jejich pravomoci zahrnovaly širokou škálu činností definovaných v souladu se živnostenským zákonem, včetně provádění živnostenských kontrol, vedení živnostenského rejstříku, rozhodování o odvoláních proti rozhodnutím obecních živnostenských úřadů a udělování pokut za porušení

²⁰ Zákon č. 132/2000 Sb., o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze

²¹ § 68 odst. 2 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů

²² § 81 odst. 4 zákona č. 131/2000 Sb., ve znění zákona č. 145/2001 Sb.

²³ Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.

²⁴ § 66 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

²⁵ § 17 odst. 1 písm. a) zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

živnostenských předpisů. S postupem času došlo k revizi systému a ke změnám v organizaci a správě živnostenského podnikání. Jednou ze změn bylo zrušení okresních živnostenských úřadů, kdy takové rozhodnutí vedlo k přerozdělení pravomocí a odpovědností na krajské živnostenské úřady. Namísto okresních živnostenských úřadů byly touto novelou zřízeny krajské živnostenské úřady.

Nově zřízený krajský živnostenský úřad získal ve svém správním obvodu široké pravomoci a zodpovědnosti v oblasti živnostenské správy, jako je činnost vykonávací, řídicí, koordinační, kontrolní a metodická, a to vůči obecním živnostenským úřadům ve svém správním obvodu. Mohl nařídít provedení živnostenské kontroly v obecních živnostenských úřadech, oprávnění rozhodovat o odvoláních proti rozhodnutím obecních živnostenských úřadů ve svém správním obvodu. Krajskému živnostenskému úřadu se zadala spolupráce na úseku živnostenského podnikání s příslušnými správními úřady, hospodářskými komorami, podnikatelskými svazy a sdruženími. A vzniklou pravomocí existující dodnes bylo oprávnění vyžadovat od ústředních správních úřadů potřebná stanoviska a vyjádření, kdy takováto stanoviska a vyjádření od příslušných orgánů musí být krajskému živnostenskému úřadu sdělena do 15 dnů od jejich vyžádání. Nechyběla ani ustanovení o tom, že vede živnostenský rejstřík v působnosti svého správního obvodu.

Dalšími změnami novely bylo ustanovení se změnou dočasného řízení Živnostenského úřadu České republiky, kdy jeho působnost do té doby byla stanovena Ministerstvu obchodu a cestovního ruchu České republiky, ale provedla se změna na Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky. Do zákona se přidala informace, že činnosti vykonávané obecními živnostenskými úřady a krajskými živnostenskými úřady jsou výkonem státní správy v přenesené působnosti.

1.3.2.4. Novela zákona č. 570/1991 Sb. z roku 2004

S účinností od 1. září 2004 platil zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech ve znění zákonů č. 286/1995 Sb., č. 132/2000 Sb., č. 320/2002 Sb. a č. 284/2004 Sb., kde se provedla novelizací pouze malá doplnění. Jednalo se o doplnění informace, že porušením povinnosti mlčenlivosti není plnění povinností

vůči příslušné organizační složce Ministerstva financí podle zvláštního právního předpisu.²⁶

1.3.2.5. Novelý zákona č. 570/1991 Sb. z roku 2006

V roce 2006 proběhli v rámci zákona o živnostenských úřadech dvě novelizace. První,²⁷ platná od 1. dubna 2006, opět pouze upravovalo stejné ustanovení jako tomu bylo v novelizaci předchozí, kdy nyní se zaměstnancům upravil rozsah vůči komu neporušují povinnost mlčenlivosti, nejednalo se již o příslušné organizační složky Ministerstva financí podle zvláštního právního předpisu.²⁸ Ale nově porušením povinnosti mlčenlivosti nebylo plnění povinností vůči příslušnému orgánu podle zvláštního právního předpisu o boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo zvláštního právního předpisu o provádění mezinárodních sankcí za účelem udržování mezinárodního míru a bezpečnosti, ochrany základních lidských práv a boje proti terorismu.

Druhou novelou bylo znění zákona č. 214/2006 Sb.,²⁹ kdy se přidali a specifikovali nějaké pravomoci obecním živnostenským úřadům. V hierarchii u kraje přibyla vykonávací činnost funkce centrálního registračního místa, což do té doby nebylo. U živnostenských rejstříků se specifikovalo, že krajské a obecní živnostenské úřady jsou provozovatelem, kdy správcem se ustanovil Živnostenský úřad České republiky.³⁰ Článek XIII zákona č. 214/2006 Sb. přináší přechodná ustanovení, které upravovaly postup v probíhajících řízeních a změny v souvislosti s nově vzniklou novelou zákona o živnostenském podnikání, kdy se jednalo o to, že veškerá řízení, která byla zahájena před dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, budou dokončena podle platných právních předpisů platných v době jejich zahájení. Dále, že nedokončená řízení týkající se vydání průkazu živnostenského oprávnění pro volnou ohlašovací živnost u právnické osoby budou dokončena podle nově

²⁶ Zákon č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

²⁷ Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech ve znění zákonů č. 286/1995 Sb., č. 132/2000 Sb., č. 320/2002 Sb., č. 284/2004 Sb. a č. 70/2006 Sb.

²⁸ Zákon č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech ve znění zákonů č. 286/1995 Sb., č. 132/2000 Sb., č. 320/2002 Sb., č. 284/2004 Sb., č. 70/2006 Sb. a č. 214/2006 Sb.

³⁰ § 2 zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 517/2002 Sb.

upraveného živnostenského zákona platného po nabytí účinnosti této novely. A v neposlední řadě, že rozhodnutí o pozastavení provozování volné ohlašovací živnosti u právnické osoby z důvodu neustanovení odpovědného zástupce pozbývá právních účinků od data nabytí účinnosti tohoto zákona.

1.3.2.6. Novela zákona č. 570/1991 Sb. z roku 2009

Předposlední dosavadní novela zákona, která proběhla v roce 2009, upravila pouze změna v oblasti živnostenských úřadů. Obecním živnostenským úřadům se přidala funkce výkonu jednotného kontaktního místa podle zvláštního právního předpisu.³¹ A v návaznosti na tuto skutečnost i krajským živnostenským úřadům přibyla funkce výkonu právě zmiňovaných centrálních jednotných míst.³²

1.3.2.7. Novela zákona č. 570/1991 Sb. z roku 2011

Poslední dosavadní novelizací z roku 2011, který vešla v účinnost až 1. ledna 2015 byla změna u obecních živnostenských úřadů, kdy se specifikovalo přímo do zákona, že bude přijímat přihlášky k registraci nebo oznámení určené správci daně od osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění. V úpravě tedy již nebylo ustanovení, že se tak bude činit na základě zvláštních právních předpisů,³³ ale vyloženě na základě toho, co je určeno správci daně.

1.4. Zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon

Živnostenský zákon, č. 455/1991 Sb., představuje zásadní právní předpis upravující podmínky v celém spektru živností. Jeho účelem je stanovit právní rámec pro provozování živnosti a zajistit kontrolu nad dodržováním těchto podmínek. Od svého vzniku v roce 1991 prošel řadou novelizací, které reflektovaly změny v legislativních požadavcích. Živnostenský zákon definuje podmínky pro

³¹ Zákon č. 222/2009 Sb., o volném pohybu služeb

³² Zákon o živnostenských úřadech ve znění zákonů č. 286/1995 Sb., č. 132/2000 Sb., č. 320/2002 Sb., č. 284/2004 Sb., č. 70/2006 Sb., č. 214/2006 Sb. a č. 223/2009 Sb.

³³ § 33 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů

založení a provozování živnosti, včetně požadavků na odbornou způsobilost a další kvalifikační předpoklady pro jednotlivé živnostenské činnosti. Dále stanovuje pravidla pro udělování živnostenských oprávnění a povolení, postupy při změnách v podnikání a základní pravidla pro kontrolu dodržování živnostenských předpisů.

Zákon hned ve svém druhém paragrafu definuje, že „Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.“³⁴ Dále je specifikované, které činnosti za živnost považované nejsou, a které tudíž neřeší živnostenské úřady. Jedná se o lékařskou praxi, veterinární péče, farmaceutickou činnost, advokacii, exekutorskou činnost, notářství, znaleckou činnost, tlumočení, audit, kdy tyto činnosti jsou upraveny speciálními právními předpisy a nejsou podřízeny normám živnostenského zákona.

Živnostenský zákon rozlišuje mezi ohlašovacími a koncesovanými živnostmi a stanovuje podmínky pro udělení živnostenského oprávnění a provozování živnosti. Tyto podmínky zahrnují obecné požadavky, jako je plná svéprávnost a bezúhonnost, a specifické požadavky týkající se odborné způsobilosti a jejího dokládání. Pro případ, že jednotlivec chce provozovat regulovanou činnost a nemá potřebnou odbornou způsobilost, zákon stanovuje podnikání s odpovědným zástupcem. V zákoně jsou dále definované překážky provozování živnosti, povinnosti podnikatele včetně požadavků na provozovny a upravuje podmínky zápisu do živnostenského rejstříku. Určuje požadované údaje a doklady při ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi, upravené jsou také situace vedoucí k zániku nebo zrušení samotného živnostenského oprávnění. Podstatnou částí zákona jsou jeho přílohy, kde se nacházejí detaily týkající se jednotlivých živností, včetně seznamů řemeslných, vázaných, koncesovaných a volných živností.

2. Soustava živnostenských úřadů České republiky

Živnostenské úřady upravuje zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech a jejich organizace, pravomoci a působnost jsou pečlivě upraveny v souladu se zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších změn. V nynější době právní řád rozlišuje tři hlavní typy živnostenských úřadů. Výkon státní správy v oblasti živnostenského podnikání je plně svěřen

³⁴ § 2 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb. živnostenský zákon

živnostenským úřadům. Soustava živnostenských úřadů je třístupňová a je tvořena obecními živnostenskými úřady, krajskými živnostenskými úřady a Živnostenským úřadem České republiky, jehož působnost vykonává Ministerstvo průmyslu a obchodu.

2.1. Obecní živnostenské úřady

V soustavě živnostenských úřadů České republiky plní obecní živnostenské úřady roli prvostupňového orgánu v souladu s živnostenským zákonem. Zákonem jsou zřizované na obcích s rozšířenou působností. Obecní živnostenské úřady jsou odbory právě těchto obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, kdy jich k dnešnímu dni existuje 205.³⁵ K takovýmto odborům je potřeba přičíst i živnostenské úřady na území hlavního města Prahy, které opět jsou odbory úřadů městských částí určených Statutem hlavního města Prahy. Obecních živnostenských úřadů na území hlavního města Prahy je 22 v návaznosti na Statut hlavního města Prahy, který je vydán na základě zmocnění v § 17 odst. 1 písm. a) zák. č. 131/2000 Sb.³⁶ „Správní obvody obecních živnostenských úřadů jsou tak dány územím obcí s rozšířenou působností a na území hlavního města Prahy jsou to územní obvody městských částí.“³⁷ uvádí Kameník, Hrabánková a Orlová.

2.1.1. Obecní živnostenský úřad jako centrální registrační místo

Klíčová role obecních živnostenských úřadů spočívá v tom, že jsou prvním stupněm státní správy v oblasti živnostenského podnikání. Obecní živnostenské úřady stejně jako všechny ostatní správní orgány mohou vykonávat činnost pouze v rozsahu, který jim přísluší a je stanoven právním předpisem. V pohledu na regulace a snižování administrativní zátěže pro podnikatele, kteří působí na základě živnostenského oprávnění, poskytuje centrální registrační místo možnost

³⁵ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. Živnostenské podnikání. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. 2023 [cit. 2024-02-23]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/>

³⁶ §4 Obecně závazná vyhláška č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy, kterou se vydává Statut hlavního města Prahy

³⁷ KAMENÍK, Petr, HRABÁNKOVÁ, Milada a ORLOVÁ, Marie. Zákon o živnostenských úřadech. In: Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář. 2018. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 403. ISBN 978-80-7552-658-8.

zjednodušení procesu podávání potřebných podání vůči několika státním institucím. Jak uvádí Kameník, Hrabánková a Orlová, jedná se o zprostředkování podání vůči správě sociálního zabezpečení, finančnímu úřadu, zdravotním pojišťovněm nebo například vůči úřadu práce.³⁸ Kdy podání probíhá elektronickou formou živnostenským rejstříkem a jedná se o účinný způsob komunikace ve veřejné správě, a to zde mezi podnikatelem a správním orgánem. Největším benefitem lze spatřovat fakt, že když živnostník učiní své podání pouze před obecním živnostenským úřadem, tak automaticky splňuje veškeré oznamovací povinnosti dle platných právních předpisů vůči všem výše zmíněným institucím. Zmiňované snížení administrativní zátěže pro adresáta veřejné správy lze výrazně sledovat právě na situaci, kdy již není potřeba dalšího individuálního podávání k jednotlivým orgánům. Centrálním bodem kontaktu s veřejnou správou lze nazývat tuto funkci jednotného kontaktního místa, kterou obecní živnostenské úřady nabízejí.

V rámci administrativní zátěže, kterou podniky nebo podnikatelé pocítují, hraje obecní živnostenský úřad významnou roli jako centrální registrační místo. Podnikatelé jsou povinni se zaregistrovat u tohoto úřadu a poskytnout potřebné informace o své podnikatelské činnosti. Registrace u obecního živnostenského úřadu zahrnuje vyplnění formulářů, předložení potřebných dokumentů a splnění dalších administrativních požadavků. Tyto kroky jsou nutné pro získání povolení k podnikání a jsou příkladem administrativní zátěže, kterou podnikatelé musí řešit v souladu s platnými právními předpisy.³⁹

I když registrace a sledování podnikatelských aktivit jsou důležité pro účely kontroly veřejného sektoru, mohou být pro podnikatele zdrojem administrativní zátěže, která zahrnuje čas a zdroje vynaložené na splnění těchto požadavků. Proto je důležité, aby regulační procesy byly efektivní a minimalizovaly nepotřebné byrokratické procedury, které mohou brzdit podnikatelské prostředí. Celá činnost obecního živnostenského úřadu jako centrálního registračního místa je založena na významu, že podnikatelé, kteří podnikají dle živnostenského zákona se mohou obracet právě na obecní živnostenské úřady s požadavkem o splnění jejich oznamovacích povinností vůči zmiňovaným orgánům.

³⁸ KAMENÍK, Petr, HRABÁNKOVÁ, Milada a ORLOVÁ, Marie. Zákon o živnostenských úřadech. In: Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář. 2018. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 405. ISBN 978-80-7552-658-8.

³⁹ Podnikání a živnosti [online]. Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2022, 2022 [cit. 2024-02-23]. Dostupné z: <https://mpo.cz/assets/dokumenty/54448/63018/650601/priloha003.pdf>

Předávání těchto přijímaných přihlášek nebo oznámení stanovených v § 2 odst. 1 zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech předává obecní živnostenský úřad ve lhůtách stanovených zvláštními právními předpisy k příslušným správním úřadům. Tato povinnost zahrnuje doručení podání orgánům sociálního zabezpečení, příslušným zdravotním pojišťovnám a úřadům práce. V praxi je však běžné, že data jsou předávána elektronicky ještě týž den, což zajišťuje rychlost a efektivitu celého procesu. Obecní živnostenský úřad není oprávněn posuzovat úplnost ani věcnou správnost těchto podání. Tato odpovědnost spadá na příslušný správní orgán, kterému je podání adresováno.⁴⁰ Pokud by obecní živnostenský úřad identifikoval nedostatky či neúplnosti v podání, má příslušný správní orgán právo požádat podnikatele o jejich doplnění. Plnění významné úlohy centrálního registračního místa od obecních živnostenských úřadů je zřejmé, že usnadňuje a zrychluje předávání podání mezi podnikateli a příslušnými správními orgány.

2.1.1.1. Jednotný registrační formulář

Každý jedinec, který se rozhodne začít podnikat, se musí registrovat na příslušných úřadech, což v minulosti často znamenalo složitý proces návštěv různých institucí. Mezi ně patřily živnostenské úřady, finanční úřady, zdravotní pojišťovny, správy sociálního zabezpečení a v některých případech i úřady práce. Nicméně, díky zavedení Jednotného registračního formuláře se tento proces značně zjednodušil. Jednotný registrační formulář je dokument, který umožňuje novým podnikatelům ohlásit svůj záměr podnikání a zaregistrovat se na všech povinných úřadech bez nutnosti fyzické návštěvy každého z nich zvlášť. Tento formulář lze podat na jednom z centrálních registračních míst, která byla zřízena na obecních živnostenských úřadech. Poté, co podnikatel formulář vyplní a odevzdá, úřady si informace vzájemně předají a proces registrace tak probíhá rychleji. Jednotný registrační formulář se rozlišuje pro fyzické a právnické osoby, přičemž každá skupina má svůj specifický formulář. V tomto kontextu se nyní zaměříme na Jednotný registrační formulář určený pro fyzické osoby.

⁴⁰ KAMENÍK, Petr, HRABÁNKOVÁ, Milada a ORLOVÁ, Marie. Zákon o živnostenských úřadech. In: Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář. 2018. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 407. ISBN 978-80-7552-658-8.

To znamená, že existuje možnost, která přináší podnikatelům výrazné usnadnění v procesu registrace a oznamování jejich podnikatelské činnosti. Namísto vyplňování a podávání několika formulářů na různých místech stačí pouze jediný formulář, který obsahuje veškeré potřebné informace pro všechny relevantní úřady. Díky sjednocení požadavků jednotlivých úřadů do jednoho formuláře se podnikatelům otevírá možnost jednoduššího a rychlejšího vyřízení jejich registračních povinností. Tento krok směrem k modernizaci a digitalizaci administrativního procesu v oblasti podnikání má potenciál výrazně zlepšit podnikatelské možnosti poskytované nejen občanům České republiky.⁴¹

Všechny typy formulářů Jednotného registračního formuláře mají na konci každé stránky uvedeno číslo vzoru formuláře a v závorce údaj, který určuje měsíc a rok vzniku platnosti daného formuláře. Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s dalšími resorty vypracovalo dva typy jednotných registračních formulářů pro právnické a fyzické osoby. Tyto formuláře slouží k registraci podle živnostenského zákona, včetně základní registrace u správy sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovny a hlášení úřadu práce. Pro podání přihlášek k daňové registraci a změn registračních údajů na živnostenských úřadech jsou vyžadovány tiskopisy Ministerstva financí.

Jednotný registrační formulář umožňuje podnikatelům provést několik důležitých registrací a ohlášení souvisejících s jejich podnikáním přímo u živnostenského úřadu. Mezi tyto procesy patří ohlášení zahájení živnosti, žádost o udělení koncese, oznámení změny nebo doplnění údajů podle příslušných ustanovení živnostenského zákona, žádost o zrušení živnostenského oprávnění, oznámení o zahájení nebo ukončení provozování živnosti v konkrétní provozovně, oznámení o přerušení provozování živnosti a oznámení o pokračování v provozování živnosti po dobu, na kterou bylo její provozování předtím přerušeno. Tyto procedury jsou klíčové pro správné a legální fungování podnikání v souladu se zákonem.

Pro podání přihlášky k daňové registraci, ohlášení změny registračních údajů, žádosti o zrušení registrace nebo oznámení o vstupu do paušálního režimu u finančního úřadu je nutné využít tiskopisy vydané Ministerstvem financí. Tyto tiskopisy jsou specifické pro různé typy subjektů, jako jsou fyzické osoby,

⁴¹ Jednotný registrační formulář. ODBOR ŽIVNOSTÍ A SPOTŘEBITELSKÉ LEGISLATIVY. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. 2024 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/crm-jednotny-registracni-formular/jednotny-registracni-formular---234081/>

právnícké osoby nebo plátcí DPH, a jsou identifikovatelné podle čísla vzoru tiskopisu uvedeného na konci první stránky. Mezi ně patří přihláška k registraci, příloha k registraci pro odštěpné závody a provozovny, oznámení o změně registračních údajů, žádost o zrušení registrace a oznámení o vstupu do paušálního režimu.

V souvislostech s Českou správou sociálního zabezpečení lze pomocí formuláře oznámit zahájení nebo ukončení samostatné výdělečné činnosti osob samostatně výdělečně činných, a to prostřednictvím specifického oznámení určeného pro tuto instituci. Dále je možné jeho prostřednictvím podat přihlášku k důchodovému a nemocenskému pojištění, což je nezbytné pro zajištění sociálního zabezpečení při samostatné podnikatelské činnosti. Pokud jde o vztah k úřadu práce, umožňuje hlášení volného pracovního místa nebo jeho obsazení jak pro fyzické, tak právnické osoby. Toto hlášení je důležité pro evidenci pracovních příležitostí a umožňuje úřadu práce efektivně reagovat na potřeby trhu práce. V souvislostech se zdravotní pojišťovnou je pomocí jednotného registračního formuláře možné oznámit pojištěnci zahájení nebo ukončení samostatné výdělečné činnosti, což je důležité pro správné určení pojistného a zajištění pojištění v případě podnikání.⁴²

Pro usnadnění ohlášení více živností, provozoven nebo odpovědných zástupců v rámci jednoho podání byly vytvořeny přílohy k jednotnému registračnímu formuláři. Tyto přílohy umožňují podnikatelům ohlásit tyto skutečnosti bez nutnosti vyplňovat více základních formulářů. K dispozici je také příloha určená pro správu sociálního zabezpečení a příloha pro zřízení organizační složky podniku. Pro ohlášení změn vůči všem úřadům, které se formulář týká, slouží dvoustránkový změnový list. Tím lze podnikatel ohlásit změny ve všech údajích nejen vůči živnostenskému úřadu, ale i vůči ostatním příslušným úřadům. Pokud jde o změny týkající se finančního úřadu, oznámení o změně registračních údajů lze podat na tiskopise Ministerstva financí. Změnový list lze použít pouze v případě, že podnikatel již splnil svou základní registrační povinnost vůči daným úřadům. To znamená, že musí nejprve podat základní registraci nebo přihlášku do

⁴² Jednotný registrační formulář. ODBOR ŽIVNOSTÍ A SPOTŘEBITELSKÉ LEGISLATIVY. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. 2024 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/crm-jednotny-registracni-formular/jednotny-registracni-formular---234081/>

evidenci těchto úřadů. Bez splnění této základní registrační povinnosti nelze využít změnový list k ohlášení změn vůči těmto navazujícím úřadům.⁴³

2.1.1.2. Přijímá přihlášky k daňové registraci a k silniční dani

Obecní živnostenský úřad přijímá přihlášky k daňové registraci nebo přihlášky k silniční dani a jejich změny. Jeho činnost přijímání přihlášek k daňové registraci nebo přihlášek k silniční dani zahrnuje přijímání žádostí od osob, které se chystají registrovat jako živnostníci nebo podnikají na základě živnostenského oprávnění. Úřad zajišťuje evidenci a správu těchto registrací a oznámení a následně je předává dalším příslušným orgánům.

Registrační povinnost v oblasti daní je upravena v obecném zákoně č. 280/2009 Sb., daňovém řádu, a to ve znění pozdějších předpisů. Podle § 125 tohoto daňového řádu vzniká registrační povinnost daňovému subjektu v okamžiku, kdy se stane povinným podat přihlášku k registraci k daní, a to u jednotlivých daní. V případě poplatníků daně z příjmů fyzických osob se tato registrační povinnost vztahuje na fyzické osoby, které jsou definovány podle § 2 Zákona o daních z příjmů jako daňoví rezidenti nebo daňoví nerezidenti České republiky. Daňovými rezidenty České republiky jsou fyzické osoby, které mají trvalý pobyt nebo se pravidelně zdržují na území České republiky, ale naopak, daňoví nerezidenti jsou fyzické osoby, které nejsou považovány za daňové rezidenty, nebo pokud o nich něco jiného stanoví mezinárodní smlouvy. Dále, osoby, které se na území České republiky nacházejí pouze za účelem studia nebo léčení, jsou také považovány za daňové nerezidenty, i když se na území České republiky pravidelně zdržují.⁴⁴

2.1.1.3. Přijímá oznámení a hlášení v oblasti sociálního zabezpečení

Úřad má dále za úkol přijímat oznámení a hlášení od fyzických osob, které podnikajících na základě živnostenského oprávnění, a to v rozsahu který stanoví zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Tato

⁴³ NÁRODNÍ ÚSTAV ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ. Jednotný registrační formulář [online]. NÁRODNÍ ÚSTAV ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ. 2012 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z:

<https://www.nuov.cz/jednotny-registracni-formular>

⁴⁴ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád

oznámení a hlášení jsou podstatná pro sledování a správu sociálního zabezpečení v kontextu jejich podnikatelských aktivit. Konkrétně se jedná o procesy, které jsou specifikovány a upraveny zvláštními právními předpisy. Živnostenský úřad je pověřen přijímat oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti od těchto osob a zároveň přijímat přihlášky k účasti na důchodovém pojištění a další příslušné formuláře stanovené živnostenským zákonem. Tyto dokumenty jsou důležité pro začátek či změnu výdělečné činnosti a následné sociální pojištění těchto jednotlivců. Živnostenský úřad oznamuje ve stanovené lhůtě příslušným územním správám sociálního zabezpečení relevantní informace týkající se samostatně výdělečně činných osob, což zahrnuje oznámení o zahájení nebo ukončení samostatné výdělečné činnosti, případně změny v oprávnění k provozování živnosti. Oznámení jsou důležitým aspektem pro správné vyhodnocení a zaznamenání sociálního pojištění těchto podnikatelů.⁴⁵

2.1.1.4. Přijímání oznámení o vzniku volných pracovních míst

Nelze opomenout přijímání oznámení osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění o vzniku volných pracovních míst nebo jejich obsazení, což je uvedeno v odst. 1, písm. c) § 2 zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech. Kde je stanoveno, že zaměstnavatel může ohlašovat volná pracovní místa a jejich charakteristiku příslušné krajské pobočce Úřadu práce. Volná pracovní místa zahrnují nově vytvořená nebo uvolněná pracovní místa, na která zaměstnavatel plánuje získat zaměstnance nebo je hodlá obsadit dočasně přidělenými zaměstnanci agentury práce. To znamená, že pouze pokud stanoví zvláštní právní předpis, může zaměstnavatel také oznámit volná pracovní místa místně příslušnému obecnímu živnostenskému úřadu. Živnostenský úřad je pak povinen předat toto oznámení příslušné krajské pobočce Úřadu práce v stanovené lhůtě.⁴⁶

Úřad má tedy v rámci svých činností povinnost přijímat oznámení od osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění o vzniku volných pracovních míst nebo jejich obsazení. Jedná se o činnost, která je součástí procesu informování a koordinace mezi zaměstnavateli a úřady pracovního trhu, aby se propojily

⁴⁵ § 10 Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona č. 214/2006 Sb.

⁴⁶ § 35 Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti zák. č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti

nabídky a poptávky na trhu práce. Zaměstnavatel může oznámit příslušné krajské pobočce Úřadu práce volná pracovní místa a jejich charakteristiku, v tomto případě se volnými pracovními místy rozumí nově vytvořená nebo uvolněná pracovní místa, na která zaměstnavatel zamýšlí získat zaměstnance nebo je hodlá obsadit dočasně přidělenými zaměstnanci agentury práce. Zaměstnavatel má možnost oznámit volná pracovní místa i přímo obecnímu živnostenskému úřadu, pokud tak stanoví zvláštní právní předpis nebo pokud je to umožněno v souladu s místními podmínkami. V tomto případě je obecní živnostenský úřad povinen předat oznámení příslušné krajské pobočce Úřadu práce ve stanovené lhůtě.⁴⁷

Je zde shledána důležitá role v podpoře zaměstnanosti a ekonomického rozvoje, a to právě prostřednictvím přijímání oznámení o vzniku volných pracovních míst. Je zřejmé, že je tímto procesem napomáháno tomu, že informace o volných pracovních místech jsou dostupné nejen úřadům práce, ale také obecním úřadům, což je benefitem pro koordinaci naplňování pracovních pozic na trhu práce.

2.1.1.5. Přijímání oznámení vůči zdravotním pojišťovnám

Další z příkladů, kdy obecní živnostenský úřad vystupuje v roli centrálního registračního místa je přijímání oznámení a hlášení fyzických osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění vůči zdravotním pojišťovnám.⁴⁸ Obecní živnostenský úřad má vymezenou činnost, která zahrnuje přijímání oznámení a hlášení fyzických osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění vůči zdravotním pojišťovnám. Činnost je regulována ustanovením § 10 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění.

Pojištěnec, který vykonává samostatnou výdělečnou činnost, musí nejpozději do osmi dnů od zahájení nebo ukončení této činnosti oznámit příslušné zdravotní pojišťovně, že začal nebo skončil s touto činností. Tato povinnost platí i pro ty, kteří podnikají na základě živnostenského oprávnění. Pokud pojištěnec oznámí zahájení nebo ukončení samostatné výdělečné činnosti příslušnému živnostenskému úřadu, splní tím i svou povinnost vůči zdravotní pojišťovně.⁴⁹

⁴⁷ § 35 Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁸ § 2 Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

⁴⁹ § 10 Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném pojištění

V souladu se zákonem č. 48/1997 Sb. je pojištěnec, který vykonává samostatnou výdělečnou činnost, povinen oznámit příslušné zdravotní pojišťovně zahájení nebo ukončení této činnosti nejpozději do osmi dnů ode dne, kdy s touto činností začal nebo ji ukončil. Pokud pojištěnec podniká na základě živnostenského oprávnění, může tuto povinnost splnit také tím, že oznámí zahájení nebo ukončení činnosti příslušnému právě obecnímu živnostenskému úřadu. Tato povinnost může být splněna i současně s podáním oznámení o vstupu do nebo ukončení paušálního režimu prostřednictvím orgánu Finanční správy České republiky, který je správcem registru všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění.⁵⁰ Centrální jednotné místo, kterým je obecní živnostenský úřad, zajišťuje přijímání oznámení od pojištěnců ve vztahu k jejich zdravotním pojišťovnám.

2.1.2. Obecní živnostenský úřad je provozovatel živnostenského rejstříku

Zajišťování správy a udržování živnostenského rejstříku náleží právě obecním živnostenským úřadům. Tento rejstřík obsahuje informace o podnikatelích, kteří provozují svou činnost v souladu se živnostenským zákonem. Jeho hlavní funkcí je shromažďovat, uchovávat a aktualizovat údaje týkající se podnikatelů a jejich živnostenských oprávnění.

Živnostenský rejstřík je nástrojem pro evidenci všech podnikatelských subjektů, a to jak fyzických, tak právnických osob. Jeho správcem je Ministerstvo průmyslu a obchodu, které zajišťuje celkovou koordinaci a dohled nad provozem registru, samotný provoz rejstříku je pak svěřen živnostenským úřadům. Registr obsahuje veřejně přístupnou část, která slouží jako zdroj informací pro veřejnost, podnikatele, ale i pro jiné úřady. Tato část obsahuje identifikační a kontaktní údaje subjektů, jako je název podnikatele, sídlo, kontaktní údaje a informace o předmětu podnikání. Dále zde mohou být uvedeny i informace o zainteresovaných osobách, které se podílejí na řízení či vlastnictví podniku. V rámci veřejně přístupné části je možné provádět online vyhledávání pomocí různých identifikačních údajů, nejčastěji se využívá identifikačního čísla (IČO). To umožňuje rychlé a efektivní získání informací o konkrétním podnikateli či společnosti. Kromě veřejné části

⁵⁰ § 10 Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů

existuje také neveřejná část rejstříku, která obsahuje citlivé údaje, jako je například bydliště a rodné číslo podnikatele. Tato část slouží k interním účelům úřadů a není veřejně přístupná.⁵¹

Získávání informací do živnostenského rejstříku probíhá několika způsoby.⁵² Živnostenský rejstřík je klíčovým registrem, který poskytuje transparentní a aktuální informace o podnikatelských subjektech a jejich činnostech.⁵³ Provádění této činnosti vyžaduje pravidelnou aktualizaci údajů, které obecní živnostenský úřad získává jednak na základě oznámení samotných podnikatelů, ale také prostřednictvím vlastního sběru dat a případně integrace informací z jiných informačních systémů veřejné správy a základních registrů. Při oznámení od podnikatelů je povinností právě podnikatele oznámit svou živnost úřadu, oznamují se údaje jako je jméno, adresa sídla podnikání, předmět činnosti. Vlastní činností úřadu je například provádění a zkoumání s cílem získat další informace o podnikatelích, zde je zahrnováno prověřování dodržování živnostenského zákona, kontrolu podnikatelských subjektů a další administrativní činnosti související se správou rejstříku. Dalším možným přístupem získávání údajů je z jiných veřejných informačních systémů a registrů. To může zahrnovat informace z daňových úřadů, obchodního rejstříku nebo sociálního zabezpečení, které jsou relevantní pro identifikaci a správu podnikatelů.

Tento proces zahrnuje získávání informací o nově založených živnostech, změnách v provozování podnikatelských aktivit, a dalších relevantních událostech. Součástí činnosti obecního živnostenského úřadu je zajištění správnosti a integrity dat v živnostenském rejstříku, což zahrnuje ověřování poskytnutých informací a případné doplnění chybějících údajů. Tím je zajištěna spolehlivost a důvěryhodnost registru pro veřejnost i pro další subjekty ve veřejné správě.⁵⁴

2.1.3. Obecní živnostenský úřad plní funkci jednotného kontaktního místa

⁵¹ § 60 Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

⁵² KAMENÍK, Petr, HRABÁNKOVÁ, Milada a ORLOVÁ, Marie. Zákon o živnostenských úřadech. In: Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář. 2018. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 407. ISBN 978-80-7552-658-8.

⁵³ § 2 zák. č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy

⁵⁴ KAMENÍK, Petr, HRABÁNKOVÁ, Milada a ORLOVÁ, Marie. Zákon o živnostenských úřadech. In: Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář. 2018. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 407. ISBN 978-80-7552-658-8.

V zákoně o živnostenských úřadech jednou větou uvedeno, že obecní živnostenský úřad plní funkci jednotného kontaktního místa podle zvláštního právního předpisu.⁵⁵ Úřad tuto svou funkci plní na základě zákona o volném poskytování služeb. Zákon č. 222/2009 Sb. představuje v českém právním řádu klíčový právní předpis, který implementuje do vnitrostátního prostředí Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES o službách na vnitřním trhu, často nazývanou také jako Směrnice o službách. Tímto krokem Česká republika, jako jedna z mála členských zemí Evropské unie, úspěšně dokončila náročný proces transpozice této směrnice do svého vnitrostátního právního systému.⁵⁶

Jednotná kontaktní místa vznikla v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES, která byla přijata dne 12. prosince 2006 a týká se poskytování služeb na vnitřním trhu Evropské unie a států Evropského hospodářského prostoru. Tyto místa jsou koncipována jako informační body pro podnikatele působící na vnitřním trhu Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru. Jelikož jsou součástí celoevropské sítě, mají schopnost poskytnout pomoc podnikatelům, kteří chtějí začít podnikat i v jiných členských státech Evropské unie.⁵⁷

Zákonem a implementací směrnice má Česká republika od dne jeho účinnosti možnost plně využívat výhody a principy, které nová právní úprava v oblasti poskytování služeb na vnitřním trhu přináší. Jednotné kontaktní místa zřízená při obecních živnostenských úřadech slouží jako centrální místa pro vyřizování veškerých nezbytných formalit souvisejících se vstupem do podnikání. Podnikatelé získávají komplexní informace o právních předpisech týkajících se poskytování služeb ve všech členských státech Evropské unie. To zahrnuje jednak legislativní požadavky na poskytování služeb, ale také informace o ochraně spotřebitele,⁵⁸ možnostech řešení případných sporů a dalších relevantních aspektech. Přínosem těchto míst je možnost odeslat žádost o vydání oprávnění k poskytování služeb přímo příslušnému správnímu orgánu.

Jedná se o místo pro podnikatele, kteří chtějí začít podnikat v České republice nebo v jiném členském státě Evropské unie. Je zajištěno poskytování komplexní a bezplatné informace, které jsou nezbytné pro zahájení podnikání, a to

⁵⁵ § 2 Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

⁵⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES o službách na vnitřním trhu

⁵⁷ KAMENÍK, Petr, HRABÁNKOVÁ, Milada a ORLOVÁ, Marie. Zákon o živnostenských úřadech. In: Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář. 2018. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 408. ISBN 978-80-7552-658-8.

⁵⁸ Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele

nejen u nás, ale kdekoli v rámci celé Evropské unie, čímž je docíleno podpory podnikání a volného pohybu služeb v rámci jednotného trhu. Místní podnikatelé i ti z jiných členských států zde získávají veškeré potřebné informace pro zahájení podnikání, včetně právních předpisů, administrativních postupů a podmínek pro konkrétní činnost. Bezplatný přístup k těmto informacím je potřebný pro podporu živností a zajištění právní jistoty. Umožňování klientům získat kontaktní údaje na příslušné úřady, které se zabývají povolováním konkrétních činností je dalším případem, co poskytují jednotná kontaktní místa. Podnikatelům je takto usnadněn proces komunikace s úřady a získání potřebných povolení. Místo přebírá žádosti o vyřízení podnikatelského oprávnění nebo o uznání odborných kvalifikací a předává je příslušným orgánům k vyřízení. Klientům jsou poskytnuty veškeré služby potřebné pro zahájení podnikání na jednom místě.⁵⁹

Funkce jednotného kontaktní místa však není svěřena všem obecním živnostenským úřadům. To, který živnostenský úřad vykonává činnost jednotného kontaktního místa je určeno vyhláškou č. 248/2009 Sb., kterou je stanoven seznam jednotných kontaktních míst. Přesně se jedná o 15 obecních živnostenských úřadů: Magistrát města Brna - obecní živnostenský úřad, Městský úřad Černošice - obecní živnostenský úřad, Magistrát města České Budějovice - obecní živnostenský úřad, Magistrát města Hradec Králové - obecní živnostenský úřad, Magistrát města Jihlavy - obecní živnostenský úřad, Magistrát města Karlovy Vary - obecní živnostenský úřad, Magistrát města Liberec - obecní živnostenský úřad, Magistrát města Olomouce - obecní živnostenský úřad, Magistrát města Ostravy - obecní živnostenský úřad, Magistrát města Pardubic - obecní živnostenský úřad, Magistrát města Plzně - obecní živnostenský úřad, Magistrát města Ústí nad Labem - obecní živnostenský úřad, Magistrát města Zlína - obecní živnostenský úřad, Úřad městské části Praha 1 - obecní živnostenský úřad a Úřad městské části Praha 7 - obecní živnostenský úřad.⁶⁰

Jednotné kontaktní místo funguje jako prostředník pro podnikatele v jejich komunikaci s příslušnými úřady, které mají pravomoc rozhodovat o povoleních a oprávněních v oblasti podnikání. Když podnikatelé vyplní žádost nebo příslušné oznámení, tak je jednotné kontaktní místo předá příslušnému správnímu orgánu.

⁵⁹ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. Jednotná kontaktní místa. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. 2023 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/podnikani-v-EU/sluzby-pro-podnikatele-na-vnitrim-trhu-eu/jednotna-kontaktni-mista/>

⁶⁰ Vyhláška č. 248/2009 Sb., kterou se stanoví seznam jednotných kontaktních míst

Kdy se takto zjišťuje, zda podnikatelé dostanou své žádosti k úřadům, které mají právo o nich rozhodovat, a že se u nich zachovávají stanovené lhůty pro podání dokumentů. Díky tomuto je umožněno podnikatelům dodržet administrativní požadavky a zároveň urychluje proces povolování činností.⁶¹

2.2. Krajské živnostenské úřady

Krajské živnostenské úřady mají v České republice podstatnou úlohu při regulaci a dohledu nad živnostenskou činností na úrovni jednotlivých krajů. Celkem jich v České republice máme 14, přičemž každý z těchto úřadů je odpovědný za správu živnostenských aktivit ve svém příslušném kraji. Krajský živnostenský úřad je nadřízeným správním orgánem pro obecní živnostenské úřady ve svém správním obvodu podle § 178 správního řádu.⁶²

Jejich role spočívá v poskytování potřebných licencí, povolení a autorizací pro provozování různých typů podnikání, stejně jako v provádění kontrol a dohledu nad dodržováním příslušných právních předpisů. Tyto úřady jsou klíčové pro vytváření podnikatelsky přívětivého prostředí v rámci jednotlivých krajů, neboť jejich činnost má vliv na hospodářský rozvoj a konkurenceschopnost regionů. Zajišťují rovněž ochranu spotřebitelů prostřednictvím kontrol kvality služeb a výrobků poskytovaných živnostníky. Kromě toho krajské živnostenské úřady spolupracují s dalšími orgány a institucemi, jako jsou hospodářské komory, podnikatelské svazy a sdružení, aby podpořily rozvoj podnikání a podnikatelského prostředí na regionální úrovni. Díky svému působení v rámci jednotlivých krajů jsou krajské živnostenské úřady schopny lépe reagovat na specifické potřeby a podmínky jednotlivých regionů a přizpůsobovat svou činnost místním podmínkám.

V případě hlavního města Prahy platí specifické pravidlo, které stanovuje jediný krajský živnostenský úřad, a to živnostenský odbor Magistrátu hlavního města Prahy. Jedná se o specifickou právní úpravu, kde na prvním stupni působí živnostenské odbory úřadů městských částí podle Statutu hlavního města Prahy. V kontextu správy a regulace živnostenské činnosti v České republice zaujímá hlavní město Praha zvláštní postavení, které je reflektováno specifickými právními ustanoveními. Podle těchto ustanovení je v Praze stanoven jediný krajský

⁶¹ KAMENÍK, Petr, HRABÁNKOVÁ, Milada a ORLOVÁ, Marie. Zákon o živnostenských úřadech. In: Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář. 2018. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 408. ISBN 978-80-7552-658-8.

⁶² § 178 Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

živnostenský úřad, a to živnostenský odbor přímo podřízený Magistrátu hlavního města Prahy. Tato struktura má za cíl zajistit bezproblémovou správu živnostenských záležitostí v rámci metropole. První instancí pro rozhodování v živnostenských záležitostech v Praze jsou živnostenské odbory úřadů jednotlivých městských částí, což je stanoveno Statutem hlavního města Prahy. Tyto místní úřady mají přímý kontakt s podnikateli a živnostníky v konkrétních částech města a zajišťují správu živnostenských rejstříků pro své území. Jako první instance jsou pověřeny rozhodováním o živnostenských povoleních a prováděním živnostenských kontrol. Celkově úřad funguje jako odvolací instance vůči rozhodnutím živnostenských odborů městských částí a zároveň má pravomoc vést živnostenský rejstřík pro celé území Prahy. Jeho role spočívá v poskytování podpory místním úřadům, koordinaci živnostenských záležitostí a zajištění konzistence rozhodování v celé metropolitní oblasti. Taková organizace živnostenské správy v Praze umožňuje efektivní koordinaci a řízení živnostenských aktivit v rámci hlavního města, zajišťuje sjednocený přístup k udělování povolení a kontroluje dodržování příslušných právních předpisů.

2.2.1. Činnosti na základě zákona o živnostenských úřadech

Krajské živnostenské úřady mají v rámci své činnosti široké pravomoci a povinnosti, zahrnující mimo jiné vykonávání řídicí, koordinační, kontrolní a metodické činnosti v oblasti živnostenského podnikání.⁶³ Tato činnost zakotvená u písm. a) § 3 zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, je prováděna v rámci jejich správního obvodu a má za cíl zajištění dodržování příslušných právních předpisů, ochranu veřejného zájmu a podporu hospodářského rozvoje. Jednou z důležitých pravomocí krajských živnostenských úřadů je vykonávání řídicích a koordinačních úkolů vůči obecním živnostenským úřadům ve svém správním obvodu. To zahrnuje poskytování metodické podpory, interpretaci právních předpisů a směrnic a stanovení jednotných postupů a standardů v oblasti živnostenského podnikání. Krajské živnostenské úřady také zajišťují fungování centrálních registračních míst a jednotných kontaktních míst pro podnikatele, což přispívá k zjednodušení a centralizaci procesů spojených s živnostenskou činností. Dalším důležitým prvkem je kontrolní činnost, kterou provádějí krajské

⁶³ § 3 Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

živnostenské úřady vůči obecním živnostenským úřadům ve svém správním obvodu. Na základě prověřování a monitorování činnosti obecních úřadů mohou krajské úřady nařídit provedení živnostenské kontroly, aby bylo zajištěno dodržování platných právních předpisů a standardů. Tímto způsobem přispívají krajské živnostenské úřady k udržení kvality a spravedlivosti správy živnostenského podnikání na regionální úrovni.⁶⁴

Krajské živnostenské úřady mají v rámci své působnosti pravomoc rozhodovat o odvoláních proti rozhodnutím obecních živnostenských úřadů ve svém správním obvodu. Krajské živnostenské úřady vykonávají roli druhé instance v rámci správního řízení týkajícího se živnostenské činnosti. To znamená, že mají pravomoc přezkoumávat a rozhodovat o odvoláních podnikatelů či jiných subjektů proti rozhodnutím obecních živnostenských úřadů, která se týkají udělení nebo odeprání živnostenského oprávnění, udělení pokut nebo jiných sankcí či opatření souvisejících s živnostenskou činností. Při rozhodování o odvoláních krajské živnostenské úřady zkoumají důvody odvolání, prověřují dodržování příslušných právních předpisů a zásad, a na základě toho vydávají rozhodnutí, které může potvrdit, změnit nebo zrušit rozhodnutí obecního živnostenského úřadu.⁶⁵

Spolupráce krajských živnostenských úřadů s příslušnými správními úřady, hospodářskými komorami, podnikatelskými svazy a sdruženími, kdy tato spolupráce je založena na koordinaci a sdílení informací, a má za cíl posílit podnikatelské prostředí a podpořit rozvoj živnostenského sektoru. Jedním z hlavních aspektů této spolupráce je koordinace s příslušnými správními úřady, které mají dohled nad odvětvími, ve kterých se provozuje živnostenské podnikání. Spolupráce zahrnuje výměnu informací, konzultace ohledně právních předpisů a postupů, a společné úsilí při zajištění dodržování příslušných regulací a standardů. Dále krajské živnostenské úřady úzce spolupracují s hospodářskými komorami, podnikatelskými svazy a sdruženími.⁶⁶

Krajské živnostenské úřady mají důležitou roli v regulaci a správě živnostenského podnikání na úrovni jednotlivých krajů v České republice. Jedním z jejich oprávnění je požadovat potřebná stanoviska a vyjádření od ústředních správních úřadů, která jsou nezbytná pro jejich činnost. Tato oprávnění jsou zakotvena v právním rámci a mají za cíl zajištění fungování správního procesu v

⁶⁴ § 3, písm. a) Zákon č. 570/1991 Sb. o živnostenských úřadech

⁶⁵ § 3, písm. b) Zákon č. 570/1991 Sb. o živnostenských úřadech

⁶⁶ § 3, písm. c) Zákon č. 570/1991 Sb. o živnostenských úřadech

oblasti živnostenského podnikání. Zákon ukládá ústředním správním úřadům povinnost poskytnout tato vyjádření do 15 dnů od podání žádosti krajskému živnostenskému úřadu.⁶⁷ Tímto opatřením se zkracuje trvání správního procesu, neboť standardní lhůta dle správního řádu činí běžně třicet dnů. Tato zkrácená lhůta umožňuje krajským živnostenským úřadům rychleji reagovat na probíhající správní řízení a zajistit tak kontinuitu procesu. Vyžádaná stanoviska a vyjádření jsou prvkem pro kvalifikovaná rozhodnutí v rámci správního řízení.⁶⁸

2.2.2. Činnosti na základě zvláštních právních předpisů

Na základě zákona o živnostenských úřadech plní krajský živnostenský úřad i další úkoly stanovené zvláštními právními předpisy. Jedná se o úkoly stanovené zákonem č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání,⁶⁹ ale také o povinnosti vyplývající v ustanovením § 4 zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, dále ustanovením § 2g odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, či dle zák. č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, v platném znění.⁷⁰

Krajský živnostenský úřad plní svou roli i v oblasti regulace reklamy na svém příslušném území, jeho činnost je zejména zaměřena na dohled nad dodržováním zákona o regulaci reklamy,⁷¹ který je prostředkem pro ochranu spotřebitelů před klamavou a nekalou reklamou. Regulace reklamy je důležitá z důvodu ochrany spotřebitelů před manipulativními praktikami a zajištění transparentnosti informací ve veřejném prostoru. Zákon o regulaci reklamy stanovuje pravidla pro obsah, formu a rozsah šíření reklamních sdělení, aby byla zajištěna jejich souladnost s veřejným zájmem a zdravím občanů. Ze strany krajského živnostenského úřadu probíhá kontrola nad různými oblastmi reklamy, včetně reklamy na tabákové

⁶⁷ § 3 odst. 2 zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

⁶⁸ § 3 odst. 1 písm. d) zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

⁶⁹ KAMENÍK, Petr, HRABÁNKOVÁ, Milada a ORLOVÁ, Marie. Zákon o živnostenských úřadech. In: Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář. 2018. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 410. ISBN 978-80-7552-658-8.

⁷⁰ PLZEŇSKÝ KRAJ. Krajský živnostenský úřad. Plzeňský kraj [online]. 2020 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.plzensky-kraj.cz/krajsky-zivnostensky-urad>

⁷¹ Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů

výrobky, alkoholické nápoje, léčivé přípravky, potraviny, rekreační služby a další.⁷² Tato široká škála oblastí vyžaduje pečlivou kontrolu a monitorování reklamních praktik, aby byla zajištěna souladnost s platnými právními předpisy a ochranou spotřebitelů. Činnost zahrnuje i provádění pravidelné kontroly reklamních sdělení, kdy v případě zjištění porušení příslušných předpisů může ukládat sankce, včetně pokut, a vyžadovat nápravu situace.

V rámci svých pravomocí v souladu s ustanovením § 4 zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, má úřad přidělen úkol výkonu cenové kontroly a je pověřen ukládáním a vybíráním pokut za porušení cenových předpisů. Tato kompetence mu umožňuje provádět důkladné monitorování dodržování stanovených cenových norem a pravidel. Cenová kontrola, kterou krajský živnostenský úřad vykonává, se zaměřuje na řadu aspektů podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách. Mezi tyto aspekty patří zejména plnění evidenčních a informačních povinností stanovených příslušnými cenovými předpisy. Je podstatné dbát na to, aby bylo zboží řádně označeno cenami, což přispívá k transparentnosti a srozumitelnosti pro spotřebitele. Při zjištění porušení cenových předpisů, může v souladu s pravidly uložit pokutu, která má odraz v porušení cenové regulace. Tato pokuta slouží jednak jako sankce za nedodržení stanovených pravidel, ale také jako nástroj k prosazení dodržování cenových normativů v rámci daného území.

Pro podnikatele kontrolované ze strany krajského živnostenského úřadu je podstatné, že mají jako prodávající povinnost vést si svou evidenci o cenách, které uplatňují při prodeji zboží. Evidence musí být uchovávána po dobu tří let od skončení platnosti ceny zboží, mimo to je zde i povinnost prodávajícího vést kalkulaci cen, která slouží k transparentnosti a efektivnímu hospodaření s cenami.⁷³

Zajišťuje se i dodržování předpisů týkajících se označování zboží cenami, jak je stanoveno v zákoně č. 526/1990 Sb., o cenách, kdy zákon stanovuje několik povinností prodávajících v oblasti označování cen jako je například, že prodávající musí na žádost kupujícího poskytnout nabídkový ceník obsahující ceny nabízeného zboží ve vztahu k určeným podmínkám. Při nabídce a prodeji zboží je prodávající povinen poskytnout spotřebiteli informaci o ceně zboží před jednáním o koupi, což lze provést označením zboží cenou, zpřístupněním informace o ceně formou

⁷² § 7 zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů

⁷³ § 11 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách

ceníků, jiným přiměřeným způsobem nebo předložením nabídkového ceníku. Balené výrobky musí být označeny prodejní cenou a cenou za měrnou jednotku množství výrobku a výrobky nebalené nabízené podle hmotnosti, objemu, délky nebo plochy musí být označeny pouze měrnou cenou. Opět se vracíme k problematice, kdy živnostenský zasahuje a vykonává dozor na reklamou, kdy i ze strany prodávajícího je podstatné si uvědomit, že v reklamě na výrobky nabízené spotřebitelům platí stejná pravidla označování cen jako při samotném prodeji. Existují výjimky, kdy označení cen není nutné, a to u výrobků prodávaných při prodeji s obsluhou, dražeb, nebo u výrobků, které jsou nabízeny během poskytování služby.⁷⁴ Na úrovni cestovních kanceláří mají prodávající cestovních zájezdů povinnost zajistit, aby spotřebitelé měli před nákupem zájezdu jasnou představu o celkové ceně, kterou budou muset zaplatit. I toto je předmětem cenových kontrol dodržování cenových předpisů, zejména pak plnění evidenční a informační povinnosti ze strany krajského živnostenského úřadu. Pokud je cena zájezdu složena z více složek nebo částí, prodávající musí uvést aktuální cenu každé z těchto složek. Pokud není možné uvést cenu některé složky zájezdu, musí prodávající informovat spotřebitele o čase a místě, kde bude tato cena dostupná jiným vhodným způsobem.⁷⁵

V rámci plnění činnosti krajského živnostenského úřadu jako druhostupňové instance pro odvolání k obecním živnostenským úřadům, je úřad oprávněn rozhodovat o odvolání proti rozhodnutí o vyřazení z evidence zemědělského podnikatele, a to v souladu s ustanovením § 2g odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Pokud právní nástupce zemřelého zemědělského podnikatele plánuje pokračovat v podnikání, je povinen tuto skutečnost oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností do 3 měsíců od dne úmrtí zemědělského podnikatele. Obecní úřad zaznamená informace o právním nástupci v rozsahu daným zákonem do informačního systému evidence zemědělského podnikatele a vydá mu změnové osvědčení. V případě, že právní nástupce nespĺňuje požadované podmínky do doby skončení řízení o dědictví, musí neprodleně ustanovit zástupce pro dobu tohoto řízení. Po skončení řízení o dědictví se pro právního nástupce uplatní ustanovení týkající se podnikání v zemědělství obdobně.⁷⁶

⁷⁴ § 13 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách

⁷⁵ § 13a zákona č. 526/1990 Sb., o cenách

⁷⁶ § 2g odst. 3 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

Krajský živnostenský úřad vydává ověřené výstupy z informačních systémů veřejné správy dle zák. č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, v platném znění. Jedná se o ověřené výpisy z katastrálního úřadu, obchodního nebo živnostenského rejstříku a výpis z rejstříku trestů.⁷⁷

Krajské živnostenské úřady mají tuto pravomoc vydávat ověřené výstupy z informačních systémů veřejné správy, kdy jim tato pravomoc umožňuje poskytovat úplné nebo částečné výpisy ze zápisů vedených v elektronické podobě v těchto informačních systémech. Pokud jsou informační systémy veřejné správy veřejnými evidencemi, rejstříky nebo seznamy, krajské živnostenské úřady mohou na žádost vydávat ověřené výstupy osobám, které jsou přímo dotčeny zápisem, nebo osobám oprávněným podle zvláštního právního předpisu. Věřeným výstupem z informačního systému veřejné správy se rozumí listina, která vznikla převodem elektronického výstupu do listinné podoby. Tato listina má právní hodnotu a slouží jako důkazní materiál v různých právních, obchodních nebo úředních procesech. Osoby, které jsou držiteli prostředku pro elektronickou identifikaci s zaručenou identitou, mají právo obstarat si výstup z informačního systému veřejné správy, který se jich přímo týká, prostřednictvím portálu veřejné správy nebo národního bodu pro identifikaci a autentizaci.⁷⁸

2.3. Živnostenský úřad České republiky

Vrcholným orgánem v soustavě živnostenských úřadů je právě Živnostenský úřad České republiky, který má zásadní roli při řízení a koordinaci celého živnostenského systému v zemi. Jeho působnost a pravomoci jsou definovány zákonem o živnostenských úřadech a příslušnými ustanoveními kompetenčního zákona. Úřad jako vrcholný orgán v hierarchii živnostenské soustavy, zabezpečuje řádné fungování v živnostenském prostředí. Jeho činnost je zaměřena na podporu podnikání, ochranu práv a zájmů živnostníků a dodržování právních předpisů v oblasti týkající se jeho pravomocí.

Jeho působnost ve smyslu zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, ve znění pozdějších předpisů, vykonává v aktuální

⁷⁷ Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy

⁷⁸ § 9 zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy

době Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.⁷⁹ Byť je jeho působnost úřadu dána zákonem, nebyl dosud zřízen a jeho působnost je v současné době vykonává právě ministerstvem. Součástí jeho činnosti je tak i tvorba zákonné úpravy živnostenského podnikání na území České republiky.⁸⁰ V rámci Ministerstva průmyslu a obchodu je výkon činnosti Živnostenského úřadu České republiky svěřen organizačním řádem odboru živností. Živnostenský úřad České republiky, respektive Ministerstvo průmyslu a obchodu, má za úkol rozhodovat o odvoláních proti prvoinstančním rozhodnutím krajských živnostenských úřadů. To zahrnuje přezkoumání a posouzení rozhodnutí a případně jejich revizi v souladu se zákonnými předpisy a zásadami spravedlnosti. Kromě toho je také správcem živnostenského rejstříku podle zákona o informačních systémech veřejné správy. Tato role zahrnuje udržování a aktualizaci živnostenských záznamů, vedení evidence o živnostenských oprávněních a provádění dalších administrativních úkonů spojených s evidencí živnostenských podnikatelů.⁸¹

Na rozdíl od níže postavených živnostenských úřadů, kdy to zahrnuje obecní a krajské živnostenské úřady, je v pravomoci Živnostenského úřadu České republiky podle § 5 zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech vymezena pravomoc zpracovávání koncepce v oblasti živnostenského podnikání.⁸² Koncepce v oblasti živnostenského podnikání zahrnuje strategii a plánování, které se zaměřuje na podporu a rozvoj živností.⁸³ Koncepce se obvykle zakládá na právních předpisech, politikách a opatřeních, které mají za cíl podporovat podnikání jednotlivců a malých podniků, stimulovat ekonomický růst, podporovat inovace a tvorbu pracovních míst. Právě do koncepce živnostenského podnikání lze zahrnovat právní rámce a regulace, kdy zákony, nařízení a pravidla týkající se získání živnostenského oprávnění vytváří přehledný rámec, který je přístupný a podporuje podnikání. Podpora podnikání může být v koncepci obsažena také upraveno v návaznosti na poskytování finančních prostředků, dotací, grantů, úvěrů

⁷⁹ Zákon č. 2/1969 Sb., Zákon České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky

⁸⁰ KAMENÍK, Petr, HRABÁNKOVÁ, Milada a ORLOVÁ, Marie. Zákon o živnostenských úřadech. In: Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář. 2018. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 411. ISBN 978-80-7552-658-8.

⁸¹ HORZINKOVÁ, Eva, URBAN, Václav a HORZINKOVÁ, Klára. Živnostenský zákon. Praktický komentář. In: Živnostenský zákon. Praktický komentář. 2022. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. ISBN 978-80-7598-707-5.

⁸² Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

⁸³ KAMENÍK, Petr, HRABÁNKOVÁ, Milada a ORLOVÁ, Marie. Zákon o živnostenských úřadech. In: Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář. 2018. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 411. ISBN 978-80-7552-658-8.

a dalších forem podpory pro nejen začínající podnikatele či malé podniky. Důležitou a z pohledu delšího časového období lze uvádět, že koncepcí může být podpořena inovace a technologický rozvoj, kdy pomocí právě inovací a využívání moderních technologií může vzniknout větší prostor pro konkurenceschopnost živnostenských subjektů. V rámci koncepce lze docílit této pozitivní skutečnosti prostřednictvím podpory výzkumu a vývoje, zapojení podnikatelů do inovačních programů a podpora digitální transformace. Mimo jiné i podpora přístupu k trhu a podpora exportu mohou pomoci malým podnikům rozšířit své tržní příležitosti a zlepšit jejich konkurenceschopnost.

Klíčovým orgánem v rámci správy živnostenského podnikání v České republice lze nazývat Živnostenský úřad České republiky z důvodu, že je vrcholný řídicí orgán v systému živnostenských úřadů. Jednou z hlavních funkcí je vykonávání řídicí, koordinační, kontrolní a metodické činnosti vůči krajským živnostenským úřadům. Jedná se o činnost, která zahrnuje dohled nad činností krajských živnostenských úřadů, což přispívá k sjednocení přístupu k různým otázkám týkajícím se živnostenského podnikání v celé republice. Nařízení provedení živnostenské kontroly mu umožňuje aktivně zasahovat v případech, kdy je třeba prověřit dodržování právních předpisů a nařídit potřebná opatření ke zlepšení situace, pokud jsou zjištěny nedostatky či nepravdelnosti. Zavedení jednotných standardů a metodiky řízení a kontroly podnikání přispívá k fungování systému živnostenských úřadů a zvyšuje důvěru veřejnosti v jejich činnost.

Na rozdíl od obecních a krajských živnostenských úřadů, kteří plní funkci provozovatele živnostenského rejstříku, tak Živnostenský úřad České republiky je správcem rejstříku.⁸⁴ Pro účely zákona se rozumí, že „správcem informačního systému veřejné správy osoba nebo její součást, která poskytuje služby informačního systému veřejné správy a za informační systém veřejné správy odpovídá“⁸⁵ Tedy správcem informačního systému, zde živnostenského rejstříku je ten, kdo je zodpovědný za poskytování služeb spojených s provozem informačního systému veřejné správy. Ministerstvo má za úkol zajistit, aby živnostenský rejstřík fungoval bez problémů a splňoval veškeré požadavky stanovené právními předpisy. Její role spočívá v poskytování technické podpory, údržbě a aktualizacích systému, a to v souladu s definovanými standardy a požadavky na ochranu dat a informací.

⁸⁴ § 2 zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 517/2002 Sb.

⁸⁵ § 2 písm. c) zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 517/2002 Sb.

Správce informačního systému veřejné správy nese odpovědnost za celkový chod systému a za dodržování zákonných ustanovení týkajících se jeho provozu a správy. Živnostenský úřad České republiky má za úkol správu živnostenského rejstříku, jeho propojení s dalšími veřejnými registry a informačními rejstříky, a zajišťuje také zveřejňování údajů z rejstříku živnostenského podnikání prostřednictvím dálkového přístupu. Tento úřad je rovněž zodpovědný za další rozvoj informačního systému rejstříku živnostenského podnikání.⁸⁶ Ministerstvo na svém webu uvádí podrobnosti k problematice živnostenského rejstříku následovně: živnostenský rejstřík představuje klíčový informační systém ve veřejné správě, který je zodpovědný za evidenci živnostenských podnikatelů a jejich oprávnění. Správu tohoto rejstříku zajišťuje Ministerstvo průmyslu a obchodu, které má na starosti aktualizaci a udržování přesných záznamů. Provozování tohoto systému na lokální úrovni zajišťují obecní živnostenské úřady v obcích s rozšířenou působností a krajské živnostenské úřady na úrovni krajů. V Praze se o provozování živnostenského rejstříku starají specifické úřady, jako jsou odbory obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, odbory krajských úřadů a živnostenský odbor Magistrátu hlavního města Prahy. Tyto úřady mají za úkol zajišťovat správný chod a aktualizaci rejstříku v souladu s platnými právními předpisy. Živnostenský rejstřík slouží jako centrální úložiště informací o živnostenských podnikatelích, a to jak o fyzických, tak i právnických osobách, v souladu se stanovením živnostenského zákona. Jeho hlavní funkcí je evidovat údaje o těchto subjektech a udržovat je aktuálními. Mezi základní údaje, které jsou v rejstříku zaznamenávány, patří jméno a příjmení, případně právnické osoby se jedná o název firmy, identifikační číslo osoby, sídlo a adresa bydliště, předmět podnikání, adresa provozovny či místa výkonu živnosti, a doba platnosti živnostenského oprávnění. Tyto údaje slouží jako základní informace o živnostenských subjektech pro veřejnost a další orgány veřejné správy. Všechny údaje obsažené v živnostenském rejstříku jsou veřejné a přístupné každému, kdo má zájem. Výjimkou jsou pouze určité informace, které jsou považovány za citlivé nebo osobní a jejich zveřejnění by mohlo porušit soukromí subjektů. Mezi tyto citlivé údaje patří informace o pokutách a sankcích uložených živnostenskými úřady, adresa bydliště a místo pobytu na území České republiky, stejně jako rodná čísla. Tyto informace jsou poskytovány pouze

⁸⁶ KAMENÍK, Petr, HRABÁNKOVÁ, Milada a ORLOVÁ, Marie. Zákon o živnostenských úřadech. In: Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář. 2018. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 412. ISBN 978-80-7552-658-8.

dotčeným podnikatelům a správním orgánům, které je potřebují pro výkon svých pravomocí, a to v souladu se zvláštními právními předpisy.⁸⁷

Při naplňování své činnosti spolupracuje s příslušnými správními úřady a ministerstvy, v jejichž působnosti jsou odvětví, ve kterých se provozují živnosti, dále spolupracuje s hospodářskými komorami, podnikatelskými sdruženími a svazy. Zákon o živnostenských úřadech stanoví výslovně, že Živnostenský úřad České republiky je oprávněn vyžadovat od ústředních orgánů státní správy potřebná stanoviska a vyjádření.⁸⁸ Tato povinnost je nezbytná pro plnění jeho úkolů a pravomocí v rámci živnostenské oblasti. Orgány státní správy jsou pak povinny reagovat na žádosti do 15 dnů.⁸⁹ Tím se zajišťuje průběžný tok informací a spolupráce mezi různými subjekty, což přispívá k rychlosti celé fungování správy. Blíže tato problematika souvisí s tím, že spolupracuje s příslušnými správními úřady a ministerstvy, jejichž pravomoci se dotýkají oblastí, ve kterých se provozují živnosti. Při naplňování své činnosti spolupracuje s příslušnými správními úřady a ministerstvy, v jejichž působnosti jsou odvětví, ve kterých se provozují živnosti. Stejně tak spolupráce s hospodářskými komorami, podnikatelskými sdruženími a svazy. Pro potřeby své práce je oprávněn požadovat od těchto subjektů stanovisek a vyjádření.⁹⁰

Živnostenský úřad České republiky je také metodickým orgánem pro oblast živnostenského podnikání, řeší odvolání proti rozhodnutím krajských živnostenských úřadů. V jeho pravomoci je nařídit kterémukoliv živnostenskému úřadu provedení živnostenské kontroly.⁹¹

Ministerstvo průmyslu a obchodu, působící v postavení Živnostenského úřadu České republiky při metodickém řízení již od roku 2005 vydává metodické pomůcky určené pro práci těchto orgánů, které se zaměřují na aplikaci správního

⁸⁷ ODBOR ŽIVNOSTÍ A SPOTŘEBITELSKÉ LEGISLATIVY. Živnostenský rejstřík. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. 2017 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/zivnostensky-rejstrik/zivnostensky-rejstrik--227173/>

⁸⁸ HORZINKOVÁ, Eva, URBAN, Václav a HORZINKOVÁ, Klára. Živnostenský zákon. Praktický komentář. In: Živnostenský zákon. Praktický komentář. 2022. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. ISBN 978-80-7598-707-5.

⁸⁹ KAMENÍK, Petr, HRABÁNKOVÁ, Milada a ORLOVÁ, Marie. Zákon o živnostenských úřadech. In: Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář. 2018. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 412. ISBN 978-80-7552-658-8.

⁹⁰ ODBOR ŽIVNOSTÍ A SPOTŘEBITELSKÉ LEGISLATIVY. Živnostenské podnikání. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/>

⁹¹ ODBOR ŽIVNOSTÍ A SPOTŘEBITELSKÉ LEGISLATIVY. Živnostenské podnikání. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/>

řádu. Tyto materiály obsahují aplikační vzory, které slouží jako praktická příručka pro rozhodování v souladu se zákonem. Kromě běžné metodické činnosti, jako je vydávání pokynů, informací a stanovisek, Živnostenský úřad České republiky také organizuje školení a vzdělávací akce zaměřené na problematiku správního řízení. Tyto akce mají za cíl sjednotit postupy a interpretace správního řádu mezi živnostenskými úřady, což přispívá k jednotnosti a konzistenci jejich rozhodovací praxe. Kdy účelem těchto opatření je posílení rozhodovací pravomoci živnostenských úřadů a zároveň zvýšení právní jistoty subjektů živnostenského podnikání. Jednotný přístup a interpretace právních předpisů pomáhají podnikatelům lépe porozumět a dodržovat platná pravidla.⁹²

Při shrnutí nejpodstatnějších věcí lze konstatovat, že Živnostenský úřad České republiky představuje vrcholný orgán v systému živnostenských úřadů, který má klíčovou úlohu v řízení a koordinaci živnostenského prostředí. Jeho pravomoci jsou definovány zákonem o živnostenských úřadech a je základním orgánem pro metodické řízení v této oblasti. Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky vykonává jeho působnost, což zahrnuje správu živnostenského rejstříku, poskytování metodického vedení a organizaci školení pro živnostenské úřady. Důležitou částí jeho činnosti je spolupráce s příslušnými správními úřady, ministerstvy a podnikatelskými sdruženími, a vyžadování stanovisek od ústředních orgánů státní správy. Živnostenský úřad České republiky rovněž rozhoduje o odvoláních proti rozhodnutím krajských živnostenských úřadů a může nařídit provádění živnostenské kontroly.

⁹² KAMENÍK, Petr, HRABÁNKOVÁ, Milada a ORLOVÁ, Marie. Zákon o živnostenských úřadech. In: Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář. 2018. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 407-415. ISBN 978-80-7552-658-8.

Závěr

Bakalářská práce na téma "Živnostenský úřad" úspěšně splnila své stanovené cíle a využila k tomu požadované cesty. Spojením širokého pohledu na problematiku živnostenských úřadů s konkrétním zaměřením na současnou soustavu těchto úřadů umožnila porozumět fungování živnostenského prostředí v České republice z různých úhlů pohledu.

Práce zahrnuje ucelený přehled právních předpisů, které formují živnostenské právo v České republice, a zdůraznila důležitost porozumění celého kontextu prostřednictvím analýzy zákonů č. 1/1993 Sb., 570/1991 Sb. a 455/1991 Sb. Práce podrobněji rozebrala současnou právní úpravu týkající se živnostenských úřadů a upozornila na význam sledování a interpretace novelizací, které ovlivňují jejich činnost.

Cílem práce bylo také představit strukturu a pravomoci živnostenských úřadů na různých úrovních – obecní, krajské a centrální. Byla věnována pozornost obecním živnostenským úřadům, kdy byla analyzována jejich role v několika dílčích aspektech, včetně provozu jednotného registračního formuláře, přijímání přihlášek k daňové registraci a k silniční dani, přijímání oznámení a hlášení v oblasti sociálního zabezpečení, oznámení o vzniku volných pracovních míst a komunikace s zdravotními pojišťovny. Dále byla zdůrazněna role obecních živnostenských úřadů jako provozovatelů živnostenského rejstříku a jejich úloha jako jednotných kontaktních míst pro podnikatele a veřejnost. Rozebráno bylo také fungování krajských živnostenských úřadů, kterých je celkem 14 a hrají klíčovou roli ve správě živnostenského prostředí na úrovni krajů a hlavního města Prahy. Bylo zdůrazněno, že každý kraj má svůj vlastní krajský živnostenský úřad, který provádí koordinační, řídicí, kontrolní a metodickou činnost v oblasti živnostenského podnikání. A v neposlední řadě byla přiblížena funkce Živnostenského úřadu České republiky, kdy bakalářská práce vnímala jeho roli jako centrálního orgánu státní správy pro oblast živnostenského podnikání. Pod jeho působnost spadá koordinace, řízení, kontrola a metodická činnost v této oblasti. Ministerstvo průmyslu a obchodu vykonává jeho působnost, čímž se stává jediným státním správním orgánem v oblasti živnostenského podnikání. Skrze analýzu jednotlivých úrovní jsme získali hluboký vhled do role a fungování těchto úřadů v podnikatelském prostředí.

Resumé

Bakalářská práce se zabývá problematikou živnostenských úřadů v České republice. Úvodní část se věnuje právním předpisům týkajících se živnostenského práva, jako je Ústava České republiky, Listina základních práv a svobod, a zákony o živnostenských úřadech. Práce podrobně analyzuje tyto zákony a novely nejpodstatnějšího právního předpisu pro živnostenské úřady, a to včetně důvodové zprávy. Druhá část se zaměřuje na strukturu a pravomoci živnostenských úřadů v České republice. Zahrnuje obecní živnostenské úřady, které plní různé úkoly, jako je registrace živností, přihlašování k daním a sociálnímu zabezpečení, a krajské živnostenské úřady, které mají své specifické pravomoci podle zákona i zvláštních právních předpisů. Práce také popisuje roli Živnostenského úřadu České republiky.

Závěr shrnuje klíčové poznatky z práce a ukazuje na důležitost živnostenských úřadů v rámci podnikatelského prostředí České republiky. Použitá literatura obsahuje relevantní zdroje k tématu zkoumanému v práci.

Summary

This bachelor thesis addresses the issue of trade licensing authorities in the Czech Republic. The introductory section focuses on legal regulations related to trade law, such as the Constitution of the Czech Republic, the Charter of Fundamental Rights and Freedoms, and laws concerning trade licensing authorities. The thesis provides a detailed analysis of these laws and amendments to the most significant legal regulation for trade licensing authorities, including the explanatory memorandum. The second part focuses on the structure and functions of trade licensing authorities in the Czech Republic. It includes municipal trade licensing authorities, which perform various tasks such as business registration, tax and social security registration, and regional trade licensing authorities, which have specific competences according to the law and special regulations. The thesis also describes the role of the Trade Licensing Office of the Czech Republic.

The conclusion summarizes the key findings of the thesis and highlights the importance of trade licensing authorities within the business environment of the Czech Republic. The literature used contains relevant sources related to the topic investigated in the thesis.

Seznam použité literatury

Knižní publikace

- BAIERL, Petr. Vybrané kapitoly z obchodního a živnostenského práva, 1. vydání, Praha, Armex, 2004.
- ČERNÁ, Stanislava; ŠTENGLOVÁ, Ivana; PELIKÁNOVÁ, Irena; DĚDIČ, Jan. Obchodní právo – podnikatel, podnikání, závazky s účastí podnikatele. Praha: Wolters Kluwer, 2016.
- ČERVINKA, Tomáš. Zdravotní pojištění zaměstnavatelů, zaměstnanců a OSVČ. 10. vydání. Olomouc: ANAG, 2020.
- DĚDIČ, Jan; KŘÍŽ, Radim. Zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), text s přílohami a stručný komentář, 1. vydání, Zlín, Grafia, 1991.
- FIALA, Josef a kol., Živnostenské právo, 1. vydání, Brno, MU, 1993.
- HORZINKOVÁ, Eva; KOHOUT, Alexej. Živnostenský zákon 1992–1993: poznámkové vydání, podle právního stavu k 31.12.1992, 1. vydání, Praha, Linde, 1993.
- HORZINKOVÁ, Eva; URBAN, Václav. Živnostenský zákon. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018.
- HORZINKOVÁ, Eva. Živnostenský zákon v praxi. 7. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, spol. s r.o., 2008.
- KAMENÍK, Petr; HRABÁNKOVÁ, Milada; ORLOVÁ, Marie. Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018.
- STAŠA, Josef; SRBOVÁ, Irena. Zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) a předpisy související. Komentář. 4. doplněné a přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2005.

Právní předpisy

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Usnesení č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky

- Vyhláška č. 248/2009 Sb., kterou se stanoví seznam jednotných kontaktních míst
- Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- Zákon č. 418/1990 Sb., Zákon České národní rady o hlavním městě Praze
- Zákona č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících
- Zákon č. 575/1990 Sb. o opatřeních v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole
- Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech
- zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení
- Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele
- zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění
- Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů
- Zákon č. 132/2000 Sb., o změně a zrušení některých zákonů souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze
- zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy
- Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.
- zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích
- Zákon č. 247/2006 Sb., o omezení provozu zastaváren a některých jiných provozoven v noční době
- Zákon č. 222/2009 Sb., o volném poskytování služeb
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád
- Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti

Ostatní předpisy

- Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 570/1991 Sb.
- Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 286/1995 Sb.
- Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 356/1999 Sb.
- Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 167/2004 Sb.
- Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 214/2006 Sb.
- Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 130/2008 Sb.

Odborné články

- FIALA, Josef; PRŮCHA, Petr. Živnostenský list versus správní řízení, Historie a současnost veřejné správy, Brno, MU, 1993, str. 154-160.

Internetové zdroje

- MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. Jednotná kontaktní místa. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. 2023 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/podnikani-v-EU/sluzby-pro-podnikatele-na-vnitrim-trhu-eu/jednotna-kontaktni-mista/>
- MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. Jednotná kontaktní místa. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. 2023 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/podnikani-v-EU/sluzby-pro-podnikatele-na-vnitrim-trhu-eu/jednotna-kontaktni-mista/>
- MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. Podnikání a živnosti [online]. Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2022, 2022 [cit. 2024-02-23]. Dostupné z: <https://mpo.cz/assets/dokumenty/54448/63018/650601/priloha003.pdf>
- MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. Živnostenské podnikání. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. 2023 [cit. 2024-02-23]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/>
- NÁRODNÍ ÚSTAV ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ. Jednotný registrační formulář [online]. NÁRODNÍ ÚSTAV ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ.

- 2012 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.nuov.cz/jednotny-registracni-formular>
- ODBOR ŽIVNOSTÍ A SPOTŘEBITELSKÉ LEGISLATIVY. Jednotný registrační formulář. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. 2024 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/crm-jednotny-registracni-formular/jednotny-registracni-formular---234081/>
 - ODBOR ŽIVNOSTÍ A SPOTŘEBITELSKÉ LEGISLATIVY. Živnostenské podnikání. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/>
 - ODBOR ŽIVNOSTÍ A SPOTŘEBITELSKÉ LEGISLATIVY. Živnostenský rejstřík. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. 2017 [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/zivnostensky-rejstrik/zivnostensky-rejstrik--227173/>
 - PLZEŇSKÝ KRAJ. Krajský živnostenský úřad. Plzeňský kraj [online]. 2020 [cit. 2024-02-25]. Dostupné z: <https://www.plzensky-kraj.cz/krajsky-zivnostensky-urad>